

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

AGROBUDŽET

za 2010. godinu

CRNA GORA

**MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA
I VODOPRIVREDE**

AGROBUDŽET ZA 2010. GODINU

Podgorica, februar 2010. godine

Na osnovu člana 6 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službeni list CG“, broj 56/09) , člana 37 Zakona o morskom ribarstvu i marikulturi („Sužbeni list CG“, broj 56/09) i člana 15 Zakona o Budžetu Crne Gore za 2010. godinu - funkcionalne klasifikacije 41101; 41102 i 41106- („Službeni list CG“, broj 87/09), Vlada Crne Gore, na sjednici od 11. februara 2010. godine, donijela je

UREDBU O USLOVIMA, NAČINU I DINAMICI SPROVOĐENJA MJERA AGRARNE POLITIKE ZA 2010. GODINU - AGROBUDŽET

Član 1

Ovom uredbom utvrđuju se uslovi, način i dinamika sprovođenja mjera agrarne politike za tržišno-cjenovnu politiku, politiku ruralnog razvoja, poslove od javnog interesa, socijalne transfere porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima i mjere u oblasti ribarstva (u daljem tekstu: Agrobudžet).

Član 2

Sredstva predviđena Agrobudžetom opredijeljena su Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (u daljem tekstu: Ministarstvo) u Budžetu Crne Gore za 2010. godinu (u daljem tekstu: Budžet), u ukupnom iznosu od 18.671.145,00 €, od čega, za:

1. razvoj poljoprivrede, ruralni razvoj i ribarstvo..... 16.951.145,00€;
2. sprovođenje mjera zdravstvene zaštite životinja ..... 1.500.000,00€;
3. sprovođenje fitosanitarnih mjera..... 220.000,00€.

- 1. Sredstva za razvoj poljoprivrede, ruralni razvoj i ribarstvo** u iznosu od **16.951.145,00€**, opredijeljena su Ministarstvu u Budžetu za 2010. godinu– funkcionalna klasifikacija 41101 – Program 2531 – poljoprivreda i ribarstvo, na sljedećim pozicijama:

1) pozicija 4139 – ugovorene usluge, u ukupnom iznosu od **3.821.145,00€**, obezbjeđuju se iz:

- a) sredstava opštih prihoda Budžeta u iznosu od 836.000,00€;
- b) sredstava donacija u iznosu od 1.220.000,00€ i
- c) sredstava kredita u iznosu od 1.765.145,00€, i to:

a) Sredstva **iz opštih prihoda** usmjeravaće se za finansiranje programa pod rednim brojem: **2.2.1** u iznosu od 12.800€; **2.2.2** u iznosu od 60.000€; **3.3** u iznosu od 309.007€; **3.4**; **3.5** u iznosu od 300.008€; **3.6. i C)** rezerve u iznosu od 4.185€.

b) Sredstva **iz donacija** usmjeravaće se za finansiranje programa pod rednim brojem: **2.2.2.** u iznosu od 200.000€; i **2.2.3** u iznosu od 100.000€; **3.3** u iznosu od 72.982€; **3.5** u iznosu od 72.981€; **5** u iznosu od 54.037€; i **B-3** u iznosu od 720.000€.

c) Sredstva **iz kredita** usmjeravaće se za finansiranje programa pod rednim brojem: **2.1.1** u iznosu od 100.000€; **2.1.2** u iznosu od 100.000€; **3.3** u iznosu od 249.787€; **3.5** u iznosu od 249.786 €; **3.8** u iznosu od 406.967€; **5** u iznosu od 527.241€ i **B-2** u iznosu od 131.364.

2) pozicija 4171 – subvencije za proizvodnju i pružanje usluga, u iznosu od **8.350.000,00€**,

usmjeravaće se za finansiranje programa pod rednim brojem: **1.1.1; 1.1.2; 1.1.3; 1.1.4; 1.1.5; 1.1.6; 1.2; 1.3.1; 1.3.2; 2.1.1.** u iznosu od 350.000€; **2.1.3; 2.1.6; 2.1.7; 2.1.9; 2.1.10; 2.1.11; 2.2.2.** u iznosu od 90.000€; **3.1; 3.2; 5** u iznosu od 295.000€ i **B-1; B-2** u iznosu od 92.000€ i **C)** rezerve u iznosu od 14.719€.

3) pozicija 4313 – transferi pojedincima-staračke naknade, u iznosu od **2.920.000,00€**, usmjeravaće se za finansiranje programa označenog pod rednim brojem: **4.1.**

4) pozicija 4412 – izdaci za lokalnu infrastrukturu i ruralni razvoj, u iznosu od **1.860.000,00€** usmjeravaće se za finansiranje programa pod rednim brojem: **2.1.2** u iznosu od 350.000€; **2.1.4; 2.1.5, 2.1.8; 2.2.1** u iznosu od 45.000€; **2.2.3** u iznosu od 345.000€; **2.3.1; 2.3.2;**

2. Sredstva za sprovođenje mjera zdravstvene zaštite životinja (redni broj 3.8)

Sredstva za zdravstvenu zaštitu životinja u iznosu od 1.500.000,00 €, u Budžetu za 2010. godinu, opredijeljena su Veterinarskoj upravi – funkcionalna klasifikacija 41102 – Program 2011 - Preventiva, praćenje i kontrola veterinarske djelatnosti, na poziciji 4171 – subvencije. Za realizaciju ovih sredstava na predlog Veterinarske uprave, Ministarstvo donosi Operativni program zdravstvene zaštite životinja u 2010. godini.

3. Sredstva za sprovođenje fitosanitarnih mjera (redni broj 3.7)

Sredstva za fitosanitarne mjere, u iznosu od 220.000,00€, u Budžetu za 2010. godinu, opredijeljena su Fitosanitarnoj upravi – funkcionalna klasifikacija 41106 – Program 2621 – Fitosanitarna uprava, na poziciji 4139 – ugovorene usluge. Za realizaciju ovih sredstava na predlog Fitosanitarnog uprave, Ministarstvo donosi Program upotrebe fitosanitarnih mjera za 2010. godinu.

Član 3

Za izvršenje Agrobudžeta, odgovorno je Ministarstvo i institucije – službe određene za realizaciju pojedinih programa i odgovorna lica navedena po pojedinim programima.

Za izvršenje Operativnog programa zdravstvene zaštite životinja, odgovorna je Veterinarska uprava, a za izvršenje Programa fitosanitarnih mjera Fitosanitarna uprava.

Obaveze prema korisnicima programa izvršavaće se po dinamici utvrđenoj budžetskim planom potrošnje, koji odobrava Ministarstvo finansija.

Troškovi iskazani po pojedinim programima predstavljaju projektovane vrijednosti.

Ministarstvo, Veterinarska uprava i Fitosanitarna uprava, mogu u toku izvršenja Agrobudžeta vršiti izmjene namjene korišćenja sredstava i preusmjeravati ih sa jednog programa na drugi do visine ukupnih sredstava po pojedinim pozicijama, uz saglasnost Ministarstva finansija.

Član 4

Uslovi, način i dinamika sprovođenja mjera agrarne politike za 2010 dati su u Prilogu- Mjere agrarne politike, koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni dio.

Član 5

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: _____
Podgorica, _____ **2010. godine**

VLADA CRNE GORE

PREDSEDNIK
Milo Đukanović, s.r.

PRILOG

MJERE AGRARNE POLITIKE

PRIKAZ AGROBUDŽETA PO VRSTAMA MJERA I PROGRAMIMA

A) POLJOPRIVREDA

Šifra	Ekon. Klas.	Naziv programa	Iznos, €	%
1		MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE		
1.1		Direktna plaćanja		
1.1.1	4171	Direktna podrška stočarskoj proizvodnji	1,954,841.00	10.47
1.1.2	4171	Podrška razvoju tržišne proizvodnje mlijeka	1,155,000.00	6.19
1.1.3	4171	Podrška jačanju otkupne mreže mlijeka	627,500.00	3.36
1.1.4	4171	Podrška za otkup i klanje goveda	60,000.00	0.32
1.1.5	4171	Direktna podrška ratarskoj proizvodnji	395,000.00	2.12
1.1.6	4171	Podrška proizvodnji duvana	120,000.00	0.64
UKUPNO DIREKTNJA PLAĆANJA (1.1.)			4,312,341.00	23.10
1.2	4171	PROGRAM UNAPREĐENJA PČELARSTVA	230,500.00	1.23
1.3		Mjere za stabilizaciju tržišta		
1.3.1	4171	Program intervencija na tržištu	330,000.00	1.77
1.3.2	4171	Upravljanje rizicima u poljoprivredi	210,000.00	1.12
UKUPNO MJERE ZA STABILIZACIJU TRŽIŠTA (1.3.)			540,000.00	2.89
UKUPNO MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE (1.1.+1.2.+1.3.)			5,082,841.00	27.22

2		MJERE RURALNOG RAZVOJA		
2.1		Osovina 1: Mjere jačanja konkurentnosti proizvođača hrane		
2.1.1	4171/4139	Podrška investicijama u poljoprivrednu opremu i mehanizaciju	450,000.00	2.41
2.1.2	4412/4139	Podrška investicijama u stočarske farme	450,000.00	2.41
2.1.3	4171	Podrška podizanju višegodišnjih zasada	610,000.00	3.27
2.1.4	4412	Podrška izgradnji i opremanju zaštićenih prostora	180,000.00	0.96
2.1.5	4412	Podrška investicijama vezanim za zemljišnu politiku	200,000.00	1.07
2.1.6	4171	Podrška investicijama u preradu animalnih proizvoda	500,000.00	2.68
2.1.7	4171	Podrška investicijama za čuvanje, pakovanje i preradu biljnih proizvoda	330,000.00	1.77
2.1.8	4412	Podrška investicijama u preradu na porodičnim gazdinstvima	60,000.00	0.32
2.1.9	4171	Podrška organizacijama proizvođača	130,000.00	0.70
2.1.10	4171	Unapređivanje kvaliteta proizvoda	215,000.00	1.15
2.1.11	4171	Promocija poljoprivrednih proizvoda	85,000.00	0.46
UKUPNO OSOVINA 1			3,210,000.00	17.19

2.2	Osovina 2: Mjere za održivo gazdovanje prirodnim resursima			
2.2.1	4412/4139	Očuvanje genetičkih resursa u poljoprivredi	57,800.00	0.31
2.2.2	4139/4171	Organska poljoprivreda	350,000.00	1.87
2.2.3	4412/4139	Održivo korišćenje planinskih pašnjaka	445,000.00	2.38
UKUPNO OSOVINA 2			852,800.00	4.57
2.3	Osovina 3: Mjere za poboljšanje kvaliteta života i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima			
2.3.1	4412	Diverzifikacija ekonomskih aktivnosti u ruralnim sredinama	60,000.00	0.32
2.3.2	4412	Obnova i razvoj sela i izgradnja seoske infrastrukture	620,000.00	3.32
UKUPNO OSOVINA 3			680,000.00	3.64
UKUPNO MJERE RURALNOG RAZVOJA (2.1.+2.3.+2.3.)			4,742,800.00	25.40

3	PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SREVISIMA			
3.1	4171	Obrazovanje, istraživanja, razvoj i analize	130,000.00	0.70
3.2	4171	Program unapređivanja stočarstva	245,440.00	1.31
3.3	4139	Program stručnih i savjetodavnih poslova u stočarstvu	631,776.00	3.38
3.4	4139	Program stručnih poslova u biljnoj proizvodnji	60,000.00	0.32
3.5	4139	Program savjetodavnih poslova u biljnoj proizvodnji	622,775.00	3.34
3.6	4139	Program mjera kontrole kvaliteta proizvoda	90,000.00	0.48
3.7	4139	Program fitosanitarnih mjera	220,000.00	1.18
3.8	4171/4139	Operativni program o zdravstvenoj zaštiti životinja	1,906,967.00	10.21
UKUPNO PODRŠKA USLUGAMA I SREVISIMA U POLJOPRIVREDI			3,906,958.00	20.93

4	SOCIJALNI TRANSFERI SEOSKOM STANOVNIŠTVU			
4.1	4313	Program staračkih naknada	2,920,000.00	15.64

5	4171/4139	TEHNIČKA I ADMINISTRATIVNA PODRŠKA IMPLEMENTACIJI PROGRAMA	876,278.00	4.69
UKUPNO ZA POLJOPRIVREDU (1+2+3+4+5)			17,528,877.00	93.88

B) RIBARSTVO

B-1	4171	Podrška razvoju sektora morskog ribarstva i marikulture	180,000.00	0.96
B-2	4171/4139	Podrška razvoju sektora slatkododnog ribarstva i akvakulture	223,364.00	1.20
B-3	4139	Održivo upravljanje morskim ribarstvom, IPA 2009	720,000.00	3.86
UKUPNO ZA RIBARSTVO			1,123,364.00	6.02

C)	REZERVE ZA NEPREDVIĐENE BUDŽETSKE RASHODE		18,904.00	0.10
-----------	--	--	------------------	-------------

UKUPNO - AGROBUDŽET (A+B+C)			18,671,145.00	100.00
------------------------------------	--	--	----------------------	---------------

A) POLJOPRIVREDA

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

BUDŽET Agro2010.

MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE	
1.1. DIREKTNJA PLAĆANJA	
1.1.1	DIREKTNJA PODRŠKA STOČARSKOJ PROIZVODNJI
Razlozi za podsticaj	<p>Specifični prirodni uslovi Crne Gore, koji se ogledaju u velikim površinama prirodnih livada i pašnjaka, predodredili su ekstenzivno gajenje preživara. U govedarstvu preovladava gajenje nespecijalizovanih rasa, tj. rasa dvojnog pravca proizvodnje (za mlijeko i meso) sa izraženom sezonalnošću u teljenju. Tov junadi slabo je razvijen i malog je obima. Kod ovaca i koza, koje se tradicionalno gaje za proizvodnju mlijeka i mesa, ishrana se gotovo u cjelini bazira na korišćenju prirodnih livada i pašnjaka lošijeg kvaliteta.</p> <p>Ekstenzivni sistemi gajenja preživara i niska produktivnost smanjuju konkurentsku sposobnost proizvođača, zbog čega potencijali u stočarstvu ostaju neiskorišćeni, što ima negativne posljedice na cjelokupan razvoj poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore. Korišćenje raspoloživih resursa prirodnih livada i pašnjaka moguće je jedino gajenjem preživara koje je tijesno povezano i sa ostankom aktivne radne snage u izrazito ruralnim područjima Crne Gore. Poboljšanje konkurentnosti proizvođača kroz direktnu dohodovnu podršku može da ubrza razvoj sektora stočarstva u pravcu prilagođavanja zahtjevima i standardima EU i da ga osposobi za postepeno uključivanje u zajedničko tržište EU.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • Podizanje konkurentnosti stočarske proizvodnje, • obezbjeđivanje uslova za uravnotežen razvoj govedarstva, ovčarstva i kozarstva, • bolje korišćenje raspoloživih resursa, posebno prirodnih livada, • jačanje vertikalne integracije u proizvodnji mesa i poboljšanje sistema bezbjednosti hrane, podsticanjem klanja goveda u klanicama koje ispunjavaju propisane veterinarsko-sanitarne uslove, • doprinos ruralnom razvoju kroz povećanje dohotka poljoprivrednih gazdinstava i time podizanja kvaliteta života u ruralnim područjima.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Direktna podrška stočarstvu sadrži:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>premije po grlu za krave i priplodne junice;</i> • <i>premije po grlu za ovce i koze;</i> • <i>klanične premije po grlu za utovljenu junad i ostale kategorije odraslih goveda;</i> <p>a) <i>Premije za krave i priplodne junice</i> - pravo na podršku imaju sva gazdinstva koja gaje više od 3 grla te vrste stoke, i to <u>samo za grla iznad</u> ovog minimuma do maksimuma od 50 grla za premiju. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimalno 6 mjeseci. Osnovna premija po grlu za priplodne krave i junice iznosi 70 €.</p> <p>b) <i>Premije za ovce i koze</i> - pravo na podršku imaju sva gazdinstva koja gaje više od 20 ovaca i/ili više od 10 koza u stadu. Plaćanje se odnosi <u>samo na grla iznad</u> minimalnog broja do maksimuma od 300 grla po gazdinstvu za premiju. Kriterijum je ispunjen ako gazdinstvo drži taj broj grla minimalno 6 mjeseci. Osnovna premija po grlu za priplodne ovce i koze iznosi 9 €.</p> <p>c) <i>Klanične premije po grlu za utovljenu junad i ostale kategorije odraslih goveda</i> - pravo na klanične premije za tovljenu junad i ostale kategorije odraslih goveda imaju samo ona gazdinstva koja te kategorije goveda <u>prodaju odobrenoj klanici</u> do maksimalnog broja od 90 grla godišnje. Premija se može ostvariti samo za grla odgajena u Crnoj Gori, a uvezena junad treba da borave na gazdinstvu u tovu <u>najmanje 6 mjeseci</u>. Osnovna klanična premije za tovljenu junad, bikove i volove iznosi 120 € po grlu, a za ostale kategorije odraslih goveda 40 € po grlu. Premija se ne ostvaruje za klanje teladi. Uslov je za klanične premije za utovljenu junad, bikove i volove da grla imaju minimalnu tjelesnu masu od 400 kg, uz izuzetak za junad utovljenu na paši koja mogu imati minimalnu masu pri klanju 350 kg. Za premije na krave i junice (a) i klanične premije (c) <u>preduslov</u> je da su grla obilježena ušnim markicama i registrovana u bazi podataka, da vlasnik posjeduju pasoše za grla i uredno popunjenu Knjigu gazdinstva u skladu sa zakonskim propisima. Farmerima koji ne ispune ove preduslove umanjice se ukupna podrška za goveda po farmi i to, za neobilježena grla do 15%, za nedostajući pasoš do 10%, za grlo koje nije u registru na farmi do 5%, za neprijavljeni dolazak ili odlazak sa farme po 10%, a ukupno umanjjenje premije može biti obračunato po svim osnovama najviše do 30%. Da bi farmer ostvario pravo na klaničnu premiju (c) potrebno je da Službi za selekciju stoke dostavi:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> otkupni list odobrene klanice (sa upisanim imenom i adresom vlasnika, datumom otkupa, tjelesnom masom grla, identifikacionim brojem grla i kategorijom grla), ako su grla uvezena potrebno je dostaviti rješenje Veterinarske uprave o uvozu, dobijeno pri ulasku u Crnu Goru (rješenje o uvozu graničnog veterinarskog inspektora), sa brojem uvezenih grla i identifikacionim brojevima grla; početak organizovanog tova junadi treba prijaviti Službi za selekciju stoke, kako bi imala uvid u broj junadi u tovu. <p>Ukoliko je ukupan iznos zahtjeva za pojedinu vrstu premija veći od planiranog, proporcionalno se smanjuju plaćanja po grlu za tu vrstu podrške.</p> <p><i>Napomena:</i> Navedeni maksimumi po pojedinim komponentama ne odnose se na registrovana preduzeća.</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva koja ispunjavaju prethodne kriterijume	
Način plaćanja	Gotovinske uplate poljoprivrednim gazdinstvima	
Realizacija	Biotehnički fakultet – Služba za selekciju stoke, odgovorno lice Milan Marković	
Procedura realizacije	<p>Februar: Služba za selekciju distribuira obrasce zahtjeva i putem medija najavljuje mjeru 01.mart - 15. april: Proizvođači se prijavljuju i popunjavaju obrasce za premije (a i b) 01. maj – 30. oktobar: Služba provjerava stanje na terenu: min. 30% zahtjeva za krave i priplodne junice (premija pod a), a 50% za ovce i koze (premija b). Za klanične premije dokumentacija se može dostavljati Službi do kraja novembra, Služba provjerava zahtjeve preko Elektronske baze podataka. 01. nov. – 15. decembar: Izrada izvještaja, formiranje spiskova za premiju i njihovo dostavljanje Ministarstvu.</p> <p>Februar – jun: Isplata premija za prethodnu godinu</p> <p><i>Napomena:</i> Premije ostvarene po navedenim kriterijumima i opisanoj proceduri isplaćivaće se u 2011. godini. Finansijski plan koji slijedi odnosi se na premije koje se isplaćuju u ovoj godini, na osnovu prava stečenog u skladu sa linijom 1.1.1 Agrobudžeta za 2009.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branko Bulatović Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	1. Premije u govedarstvu - 14285 grla x 65 €	928.525
	2. Premije u ovčarstvu - 97933 grla x 8 €	783.464
	3. Premije u kozarstvu - 15959 grla x 8 €	127.672
	4. Premije za utovljenu junad, bikove i volove - 1059 grla x 100 €	105.900
	5. Klanične premije za ostale kategorije goveda 232 grla x 40 €	9.280
	Ukupno	1.954.841

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE		
1.1. DIREKTNA PLAĆANJA		
1.1.2.	PODRŠKA RAZVOJU TRŽIŠNE PROIZVODNJE MLIJEKA	
Razlozi za podsticaj	<p>Od ukupne proizvodnje mlijeka u Crnoj Gori, koja se cijeni na oko 200 mil. litara, manje od 20% prerađuje se u registrovanim mljekarama i sirarama većina ostaje na gazdinstvu i domaćinstva to mlijeko prerađuju u mlječne proizvode (sir i kajmak) ili koriste za vlastitu potrošnju. Ti proizvodi pojavljuju se na organizovanom tržištu u veoma ograničenom obimu. S druge strane, potražnja za komercijalnim mlječnim proizvodima je sve veća, posebno u turističkoj potrošnji.</p> <p>Niska proizvodnja mlijeka po kravi i po gazdinstvu na jednoj strani i sve veći zahtjevi u pogledu kvaliteta mlijeka na drugoj strani smanjuju interes proizvođača mlijeka za prodaju mljekarama. Podizanje konkurentnosti mljekarskog sektora kroz direktnu podršku proizvođačima može znatno ubrzati razvoj tržišne proizvodnje mlijeka i njeno prilagođavanje standardima EU.</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podizanje konkurentnosti tržišne proizvodnje mlijeka, • podsticanje razvoja komercijalne proizvodnje mlijeka za isporuku mljekarama, • povećanje udjela otkupljenog mlijeka u ukupnoj proizvodnji mlijeka, • unapređivanje kvaliteta mlijeka, • ukрупnjivanje farmi za proizvodnju mlijeka. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podržava se isporuka od proizvođača koji isporučuju mlijeko registrovanim mljekarama i učestvuju u primjeni nacionalnog sistema unapređivanja kvaliteta mlijeka.</p> <p>Podrška ima oblik premije po litru isporučenog mlijeka i iznosi 5,5 euro centi po litru.</p> <p>Uslov za premije je da isporučena količina po gazdinstvu bude minimalno 200 litara mjesečno.</p>	
Korisnici	Svi proizvođači koji registrovanoj mljekari isporučuju preko 200 litara mlijeka mjesečno.	
Način plaćanja	Preko mljekara ili banaka, gotovinske isplate poljoprivrednim proizvođačima po spiskovima mljekara.	
Realizacija	Registrovane mljekare i sirare	
Procedura realizacije	<p>Spiskovi proizvođača sa podacima o mjesečnim količinama isporučenog mlijeka su osnova za obračun i isplatu premije,</p> <p>Registrovane mljekare dostavljaju spiskove sa podacima najkasnije do 10. u mjesecu za otkupljeno mlijeko u prethodnom mjesecu,</p> <p>Isplate se vrše mjesečno mljekarama koje su dužne premije proslijediti svojim kooperantima, najkasnije do podnošenja zahtjeva za sljedeći mjesec,</p> <p>Ukoliko neka mljekara redovno ne izmiruje obaveze proizvođačima mlijeka, premije se mogu direktno uplaćivati proizvođačima prema spiskovima koje dostavljaju mljekare.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Lidija Rmuš Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Premije 5,5 euro centa po litru – 21.000.000 l x 0,055 €	1.155.000

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE		
1.1. DIREKTA PLAĆANJA		
1.1.3	PODRŠKA JAČANJU OTKUPNE MREŽE MLJEKA	
Razlozi za podsticaj	Jedan od razloga za mali udio mljeka koje se redovno isporučuje mljekarama i sirarama u ukupnoj količini proizvedenog jeste i nedovoljno razvijena otkupna mreža. Postoje brojne opštine na čijem području uopšte nije organizovan otkup mljeka. Troškovi organizovanja i održavanja otkupne mreže su veliki zbog konfiguracije terena i usitnjene strukture proizvođača. Pojedine mljekare praktikuju nabavku sirovog mljeka za dalju preradu iz okruženja, jer su im tako troškovi sakupljanja niži. Tako brojni proizvođači ostaju bez pristupa tržištu. Održavanje i širenje otkupne mreže mljeka jedan je od ključnih faktora za dalji razvoj tržišne proizvodnje mljeka u Crnoj Gori.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • održavanje, jačanje i proširivanje infrastrukture za otkup mljeka, • podizanje konkurentnosti proizvodnje i prerade mljeka, • povećanje otkupa mljeka i prerade u registrovanim mljekarama, • širenje asortimana mlječnih proizvoda iz domaće proizvodnje. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Putem učešća u finansiranju troškova otkupa mljeka, uključujući funkcionisanje otkupnih centara, podržavaju se mljekare da održavaju i proširuju otkupnu mrežu. Mjera se odnosi na sve registrovane mljekare i sirare koje redovno otkupljuju mljeko od domaćih proizvođača.</p> <p>Osnova za učešće u finansiranju troškova otkupa je količina otkupljenog mljeka koja se dokazuje priloženim spiskovima proizvođača.</p> <p>Troškovi se nadoknađuju za svaki litar otkupljenog mljeka u iznosu od 2,5 euro centi .</p> <p>Za organizaciju interventnog otkupa na udaljena poručja u odnosu na lokaciju prerađivača (udaljenost ne manja od 50 km.) obezbjeđuje se dodatna podrška u skladu sa ostvarenim troškovima otkupa, ali ne više od 3 euro centa po otkupljenom litru mljeka. Dodatna premija od 2 euro centa po litru otkupljenog mljeka odnosi se na povećane količine otkupa u odnosu na odgovarajući mjesec iz prethodne godine.</p>	
Korisnici	Sve registrovane mljekare i sirare koje otkupljuju mljeko od domaćih proizvođača i dosljedno se pridržavaju Uredbe o kriterijumima i načinu određivanja otkupne cijene sirovog mljeka.	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa spiskom farmera od kojih je otkupljeno mljeko	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa registrovanim mljekarama, sirarama i otkupnim centrima	
Procedura realizacije	<p>Osnova za obračun i isplatu premije su stvarno otkupljene mjesečne količine mljeka od domaćih proizvođača.</p> <p>Registrovane mljekare i sirare dostavljaju podatke najkasnije do 10. u mjesecu za otkupljeno mljeko u prethodnom mjesecu.</p> <p>Isplate se vrše mjesečno mljekarama i sirarama koje su dužne da prethodno izvrše obaveze prema poljoprivrednim proizvođačima iz Mjere 1.1.2, a najkasnije do podnošenja zahtjeva za sljedeći mjesec</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Lidija Rmuš Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Premije 2,5 euro centa po otkupljenom litru –21.050.000 lit x 0,025€	537.500
	Premije za otkup u udaljenim zonama u odnosu na lokaciju prerađivača	50.000
	Dodatna premija za proširivanje otkupa (2,0 mil. lit x 0,02€)	40.000
	Ukupno	627.500

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE		
1.1. DIREKTNJA PLAĆANJA		
1.1.4.	PODRŠKA ZA OTKUP I KLANJE GOVEDA	
Razlozi za podsticaj	Prema raspoloživim podacima, mali je broj goveda svih kategorija koja se kolju u odobrenim klanicama. Jednim dijelom to je uslovljeno tradicijom držanja i klanja goveda direktno na gazdinstvima. Drugi je razlog znatni troškovi koje klanična industrija ima pri klanju, od troškova transporta sa veoma udaljenih područja, preko troškova administracije, veterinarske kontrole, neškodljivog uklanjanja konfiskata i otpadaka i sl. Podrška se uvodi kako bi se dijelom nadoknadili troškovi i tako podstaklo klanje goveda u klanicama.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • uspostavljanje sistema kontrole kvaliteta i slijedljivosti u proizvodnji mesa; • podizanje konkurentnosti tržišne proizvodnje mesa; • povećanje klanja odraslih goveda u registrovanim klanicama; • jačanje infrastrukture za proširenje otkupne mreže goveda; • jačanje vertikalne integracije u proizvodnji mesa. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrška subjektima u poslovanju hranom koji obavljaju djelatnost klanja predstavlja kompenzaciju dijela troškova otkupa i fiksnih troškova vezanih za obavezu praćenja slijedljivosti i druge administrativno-tehničke zahtjeve u obavljanju ove djelatnosti. Mjera se realizuje u obliku plaćanja po grlu goveda, osim teladi, tjelesne mase veće od 240 kg po grlu. Iznos podrške po zaklanom grlu je 20 €.	
Korisnici	Sve odobrene klanice koje otkupljuju i kolju goveda isporučena od domaćih proizvođača	
Način plaćanja	Po ispostavljenom zahtjevu subjekta u poslovanju hranom koji obavljaju djelatnost klanja za podršku za otkup i klanje goveda sa spiskom farmera od kojih su otkupljena grla za klanje (uz zahtjev, koji mora da sadrži ime i prezime farmera, mjesto i identifikacioni broj grla, u prilogu dostaviti kopije otkupnih blokova sa podacima o vlasniku, identifikacionim brojem grla, kategorijom i tjel. masom grla)	
Realizacija	Veterinarska uprava u saradnji sa odobrenim klanicama, odgovorno lice Biljana Blečić	
Procedura realizacije	Osnova za obračun i isplatu podrške su provjereni i odobreni spiskovi o otkupljenim i zaklanim grlima, ovjereni od odgovornog lica, Subjekti u poslovanju hranom koji obavljaju djelatnost klanja pravo na premiju mogu ostvariti samo za: <ul style="list-style-type: none"> - propisno obilježena i registrovana grla, odgajena u Crnoj Gori, - grla iz uvoza koja su na gazdinstvu provela minimalno 6 mjeseci (tov i dr.), - grla zaklana u odobrenoj klanici i klanje registrovano u Elektronskoj bazi podataka Veterinarske uprave. Subjekti u poslovanju hranom koji obavljaju djelatnost klanja dostavljaju spiskove tromjesečno Ministarstvu Isplata se vrši redovno tromjesečno	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Sunčica Boljević Veterinarska inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Premije za 3000 odraslih goveda, osim teladi, (1250 junadi i 1750 odraslih goveda) x 20€	60.000
	Ukupno	60.000

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE	
1.1. DIREKTNJA PLAĆANJA	
1.1.5	DIREKTNJA PODRŠKA RATARSKOJ PROIZVODNJI
Razlozi za podsticaj	Crna Gora, usljed specifičnih prirodnih uslova, raspolaže ograničenim površinama oranica, koje su nedovoljno iskorišćene. Prosječni prinosi ratarskih kultura su niski. Povećanje produktivnosti ograničeno je usitnjenim posjedom i malim površinama oranica po gazdinstvu. Sve to smanjuje konkurentsku sposobnost proizvođača i interesovanje za ovaj vid proizvodnje. Razvoj ratarske proizvodnje jedan je od uslova za racionalno korišćenje ionako ograničenog prirodnog resursa, kao i za obezbjeđivanje proizvodnje kultura koje se tradicionalno gaje na tom prostoru. Usmjerena proizvodna podrška može pojačati konkurentnost ratarske proizvodnje, poboljšati ekonomski položaj proizvođača i razvoju uticati na proizvodnju.
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podizanje konkurentnosti ratarske proizvodnje, • optimalno korišćenje raspoloživih resursa oranica kroz redovnu obradu površina pogodnih za gajenje ratarskih kultura i proizvodnju stočne hrane, poštujući principe dobre poljoprivredne prakse, • bolja ponuda žitarica iz domaće proizvodnje, • unapređivanje proizvodnje stočne hrane na raspoloživim oraničnim površinama, • obezbjeđivanje kvalitetnog sjemenskog materijala iz domaće proizvodnje.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se obezbjeđuje za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • proizvodnju ratarskih kultura, • proizvodnju sjemenskog materijala ratarskih kultura. <p>Podrška se sprovodi u obliku direktnih plaćanja po hektaru zasijane i/ili zasađene površine za osnovne ratarske kulture: žitarice, krompir, biljke za proizvodnju stočne hrane (biljke za spremanje silaže, jednogodišnje krmne kulture sa oranica i krmne kulture sa višegodišnjih sijanih travnjaka, travno-djetelinske smješe i lucerka), heljdu i druge ratarske kulture (osim duvana). Direktna plaćanja se usmjeravaju i za proizvodnju sjemenskog materijala navedenih kultura. Pravo na direktna plaćanja imaju i proizvođači višegodišnjih krmnih kultura uključujući i proizvođače koji su zasnovali proizvodnju i u 2008. do maksimalno 5 godina na istim parcelama, uz uslov da na njima primjenjuju redovne agrotehničke mjere.</p> <p>Minimalna površina za podršku proizvodnje pojedinih kultura je 0,5 ha. Ne mogu sa sabirati različite kulture za ispunjavanje navedenog minimuma na jednom gazdinstvu. Jedno gazdinstvo može ostvariti pravo na podršku za svaku od gajenih kultura za koju se opredjeljuje podrška.</p> <p>Utvrđene površine pojedinih kultura uvode se u odgovarajuće evidencije koje vodi Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji, a evidenciju za sjemensku proizvodnju vodi i Fitosanitarna uprava.</p> <p>Uslov za ostvarivanje prava na podršku za merkantilnu proizvodnju je upotreba sertifikovanog sjemenskog materijala, što se potvrđuje izvještajem Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji.</p> <p>Uslov za ostvarivanje prava na podršku za sjemensku proizvodnju je ispunjavanje kriterijuma i zahtjeva za sjemensku proizvodnju u skladu sa zakonima (stručna i zdravstvena kontrola i sertifikacija), što se potvrđuje izvještajem Fitosanitarnе uprave.</p> <p>Osnovni iznos plaćanja po ha ratarske kulture koja se gaji za merkantilnu proizvodnju ili proizvodnju stočne hrane je 130 €, a za heljdu 180 €.</p> <p>Osnovni iznos plaćanja po ha sjemenske proizvodnje je 600 €.</p> <p>Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanja za pojedinu vrstu direktne podrške prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po hektaru.</p>
Korisnici	Proizvođači ratarskih kultura koji ispunjavaju propisane kriterijume. Proizvođači sjemenskog materijala ratarskih kultura koji ispune zahtjeve u pogledu sjemenske proizvodnje.
Način plaćanja	Proizvođačima preko banaka, po ispostavljenom izvještaju Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji i Fitosanitarnе uprave.
Realizacija	Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji, odgovorno lice: Vukota Stanišić Fitosanitarna uprava, odgovorno lice: Zorka Prljević

Procedura realizacije	<p>Podrška za merkantilnu proizvodnju:</p> <p>Februar: Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji distribuira obrasce zahtjeva i putem medija najavljuje mjeru</p> <p>01. mart – 30. maj: Poljoprivredi proizvođači se prijavljuju i popunjavaju obrasce za premije (proljećna sjetva);</p> <p>01. sept. – 30. okt.: Poljoprivredi proizvođači se prijavljuju i popunjavaju obrasce za premije (jesenja sjetva);</p> <p>01. jun – 15. nov.: Služba provjerava stanje na terenu za sve prijavljene površine (100%);</p> <p>01. jul – 15. jul: Izrada izvještaja za proljećnu sjetvu, formiranje spiskova i dostavljanje Ministarstvu</p> <p>01. nov. – 15. nov: Izrada izvještaja za jesenju sjetvu, formiranje spiskova i dostavljanje Ministarstvu</p> <p>Jul – decembar: Isplata premija</p> <p>Podrška za sjemensku proizvodnju - u skladu sa zakonom.</p> <p>Jul – decembar: Isplata premija</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branko Bulatović Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Merkantilna proizvodnja 130€ po ha i 180€ po ha za heljdu	323.000
	Sjemenska proizvodnja 600€ po ha	72.000
	Ukupno	395.000

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE		
1.1. DIREKTNA PLAĆANJA		
1.1.6	DIREKTNA PODRŠKA PROIZVODNJI DUVANA	
Razlozi za podsticaj	Raspoloživi zemljišni resursi u neposrednoj blizini Skadarskog jezera pružaju povoljne uslove za gajenje duvana. Ti raspoloživi zemljišni resursi nijesu još dovoljno iskorišćeni. Podizanje konkurentnosti kroz usmjerenu podršku proizvođačima omogućava održavanje nivoa proizvodnje, a time i bolje iskorišćavanje proizvodnog potencijala.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podizanje konkurentnosti proizvodnje duvana, • korišćenje resursa raspoloživog zemljišta koje je manje pogodno za uzgoj ostalih kultura, poboljšanje kvaliteta proizvedenog duvana. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se sprovodi u obliku direktnih plaćanja po hektaru zasijane i/ili zasađene površine duvana. Pravo na direktna plaćanja imaju proizvođači duvana koji su zasnovali proizvodnju u 2010., uz uslov da primjenjuju redovne agrotehničke mjere.</p> <p>Utvrđene površine uzgojenog duvana uvode se u odgovarajuće evidencije koje vodi Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji.</p> <p>Osnovni iznos plaćanja po ha duvana koji se gaji iznosi 1000 € /ha za II klasu kvaliteta duvana, podrška za I klasu biće uvećana za 20% a za III klasu umanjena za 20%.</p> <p>Ukoliko ukupna visina zahtjeva za plaćanja prevazilazi budžetom planirani godišnji iznos, proporcionalno se smanjuju jedinična plaćanja po hektaru.</p>	
Korisnici	Proizvođači duvana koji proizvedu i isporuče duvan registrovanim obrađivačima duvana	
Način plaćanja	Proizvođačima preko banaka, po ispostavljenom izvještaju Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji i Fitosanitarnе uprave kojim će se utvrditi površine i tip uzgajanog duvana i nakon dostavljene potvrde o isporuci proizvedenog duvana registrovanim obrađivačima duvana ili na račun Udruženja proizvođača duvana.	
Realizacija	Ministarstvo i Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji, odgovorno lice: Vukota Stanišić u saradnji sa registrovanim obrađivačima duvana i Udruženjem proizvođača duvana	
Procedura realizacije	<p><u>Za proizvodnu 2010/2011 godinu:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - februar 2010.godine, proizvođači duvana sklapaju ugovor sa registrovanim obrađivačima duvana, koji dostavljaju Savjetodavnoj službi u biljnoj proizvodnji spiskove proizvođača sa kojima je potpisan ugovor i osnovnim elementima iz ugovora (površina, tip duvana i sl.) - jun/jul 2010.godine Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji sa stručnim službama registrovanih obrađivača duvana obilaze proizvođače duvana koji su ugovorili površine u cilju utvrđivanja stvarno zasnovanih površina pod duvanom koje se uvode u odgovarajuće evidencije Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji; - decembar/2010/januar 2011.godine registrovani obrađivači duvana dostavljaju završni izvještaj o otkupu duvana sa obaveznim podacima o procentualnom iznosu po klasama otkupljenog duvana za svakog proizvođača - januar/februar 2011.godine na osnovu izvještaja i upoređivanja podataka iz evidencija Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji vrši obračun za svakog pojedinačnog proizvođača i spiskove dostavlja Ministarstvu poljoprivrede - februar/jun 2011.godine Ministarstvo poljoprivrede vrši plaćanja 	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branko Bulatović Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponente (na osnovu Agrobudžeta za 2009.)	Iznos, €
	Podrška proizvodnji duvana	120.000
	Ukupno	120.000

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE	
1.2. PROGRAM UNAPREĐIVANJA PČELARSTVA	
Razlozi za podsticaj	<p>Pčelarstvo u Crnoj Gori ima dugu i bogatu tradiciju. Bogatstvo medonosnog bilja u Crnoj Gori pruža veoma povoljne prirodne uslove za razvoj ove djelatnosti. Značaj pčelarstva ne ogleda se samo u proizvodnji meda i ostalih pčelinjih proizvoda već i u ulozi pčela u oprašivanju biljaka, čime se direktno utiče na povećanje prinosa raznih voćarskih, ratarskih, livadskih i drugih kultura.</p> <p>Unapređivanje ovog sektora se ostvaruje edukacijom pčelara, mjerama za poboljšanje konkurentnosti proizvodnje i očuvanja zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica. Imajući u vidu postojeće stanje razvoja pčelarstva i potrebu da sektor bude konkurentan na širem tržištu i izložen oštroj konkurenciji iz zemalja EU i trećih zemalja, potrebno je nastaviti program podrške razvoju pčelarstva.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti u proizvodnji pčelinjih proizvoda, • poboljšanje genetskog potencijala pčelinjih društava uvođenjem u proizvodnju visokokvalitetnih matice, • očuvanje kvaliteta i poboljšanje zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda, • poboljšanje kvaliteta i zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda, • podizanje stručnog znanja i obučenosti pčelara.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podržava se unapređivanja pčelarstva u oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ proizvodnje selekcionisanih matice, ➤ kvaliteta pčelinjih proizvoda i zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica, ➤ poboljšanja konkurentnosti putem automatizacije pojedinih faza rada i poboljšanja higijenskih uslova dobijanja i čuvanja pčelinjih proizvoda, ➤ podrške mladim pčelarima početnicima ➤ stručnog osposobljavanje pčelara. <p>Podrška unapređivanju proizvodnje selekcionisanih matice odnosi se na podršku funkcionisanju centara za selekciju koji se pridržavaju strogo propisanih kriterijuma u selekciji visokokvalitetnih matice kao i na podršku reprocentrima u uzgoju matice od selekcionisanog materijala.</p> <p>Podrška unapređivanju kvaliteta pčelinjih proizvoda i zdravstvenog stanja pčelinjih zajednica usmjerena je na zaštitu pčelinjih društava od pčelinjeg krpelja (<i>Varroa destructor</i>) upotrebom organskih lijekova i na poboljšanje zdravstvene ispravnosti pčelinjih proizvoda. Pravo na ovu podršku imaju pčelari koji za tretman svojih zajednica od pčelinjeg krpelja koriste organske preparate izuzimajući organske kiseline (mravlja, oksalna i sl) i upotrebljavaju antivarozne podnjače.</p> <p>Podrška poboljšanju konkurentnosti proizvodnje u pčelarstvu odnosi se na kofinansiranje nabavke opreme za vrcanje, skladištenje i punjenje meda, opreme za poboljšanje higijene i očuvanje kvaliteta izvorno sakupljenih pčelinjih proizvoda. Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi do 40 % vrijednosti opreme. Pravo na podršku imaju pčelari koji imaju veći broj košnica od 20.</p> <p>Podrška mladim pčelarima početnicima odnosi se na kupovinu tri oformljene pčelinje zajednice (max. iznos 500 €) pčelaru početniku ne mlađem od 18. godina i ne starijem od 30 godina, uz obavezu pčelarenja u narednih 5 godina i učlanjenja u Savez pčelarskih organizacija.</p> <p>Podrška stručnom osposobljavanju pčelara usmjerava se u razne vidove edukacije i stručnog osposobljavanja pčelara: organizovanje seminara i pčelarskih manifestacija, nabavke literature, izdavanja časopisa i dr.</p>
Korisnici	Savez pčelarskih organizacija Crne Gore, opštinske pčelarske organizacije, Centri za selekciju matice, uzgajivači matice
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem
Realizacija	Savez pčelarskih organizacija, odgovorno lice: Radule Miljanić Poljoprivredni fakultet u Zemunu, odgovorno lice: Mića Mladenović
Procedura realizacije	Savez pčelarskih organizacija zajedno sa Ministarstvom, u skladu sa opredijeljenim sredstvima podrške za tekuću godinu, priprema Akcioni plan realizacije budžeta u cilju efikasne i transparentne podrške svim pčelarima članovima Saveza. Savez pčelarskih organizacija dostavlja Ministarstvu spiskove pčelara o preuzetim maticama, podnjačama, podatke i dokaze o nabavljenoj opremi (svi računi i dokazi o

	<p>plaćanju moraju glasiti na ime pčelara), spisak održanih pčelarskih manifestacija i stručnih predavanja, kao i izvještaje o izdatim brojevima časopisa. O sprovedenim mjerama selekcije u Centrima za selekciju angažovani eksperti podnose izvještaje Ministarstvu. Rezultati se verifikuju na bazi detaljnog godišnjeg izveštaja, koji se podnosi Ministarstvu.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice: Slavica Pavlović Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	A. Proizvodnja selekcionisanih matica	43.000
	<ul style="list-style-type: none"> • finansiranje centara i reprotanica, stručno sprovođenje projekta 15.000 • učešće u nabavci matica, 7000 kom x 4 € 28.000 	
	B. Unapređivanje kvaliteta pčelinjih proizvoda i zdrav. stanja pčelinjih zajednica	57.500
	<ul style="list-style-type: none"> • Uvođenje antivaroznih podnjača u savremeni sistem pčelarenja, 2500 kom. x 5 € (min. 5 kom.) 12.500 • Učešće u sprovođenju zaštite pčelinjih društava protiv pčelinjeg krpelja (30.000 pčelinjih društava x 1,5 €) 45.000 	
	C. Poboljšanje konkurentnosti proizvodnje u pčelarstvu	73.000
	<ul style="list-style-type: none"> • Učešće u troškovima nabavke opreme za vrcanje, punjenje, skladištenje meda i poboljšanje higijene (do 40% ukupne vrijednosti nabavljene opreme) 	
	D. Podrška mladim pčelarima početnicima	9.000
<ul style="list-style-type: none"> • Učešće u troškovima nabavke tri oformljene pčelinje zajednice (max.iznos podrške 500 € po pčelaru) 		
E. Stručno osposobljavanje pčelara	48.000	
<ul style="list-style-type: none"> • Organizacija pčelarskih manifestacija i savjetovanja 7.000 • Učešće u štampanju časopisa "Pčelarstvo" 20.000 • Organizacija škole pčelarstva 15.000 • Učešće predstavnika Saveza pčelara na međunarodnim pčelarskim manifestacijama I seminarima 2.500 • Izrada i štampanje Uputstva za dobru praksu u pčelarstvu 2.000 • Izrada web stranice Saveza pčelara 1.000 		
Ukupno A,B,C,D,E	230.000	

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE		
1.3. MJERE ZA STABILIZACIJU TRŽIŠTA		
1.3.1	PROGRAM INTERVENCIJA NA TRŽIŠTU	
Razlozi za podsticaj	Stabilizovanje tržišta i rješavanje sezonske neujednačenosti ponude poljoprivrednih proizvoda jedan je od ključnih preduslova za stabilnost dohotka proizvođača. U uslovima slabo razvijene tržišne infrastrukture (skladišni kapaciteti, otkupna mreža, prerada) proizvođači nijesu u stanju sami rješavati probleme vezane za izrazito sezonski karakter proizvodnje, što ugrožava njihov opstanak i razvoj. Sa druge strane, sezonski viškovi poljoprivrednih proizvoda mogu se dijelom plasirati i u obliku podrške u hrani određenim socijalnim grupama stanovništva. Pomoć u hrani prati strateške ciljeve obezbjeđivanja hrane po prihvatljivim cijenama za stanovništvo i istovremeno podržava razvoj poljoprivrede putem stabilizovanja uslova na tržištu.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • stabilizovanje dohotka proizvođača sezonskih proizvoda kroz otklanjanje sezonskog narušavanja sklada između ponude i tražnje, • podsticaj potrošnje specifičnih proizvoda koji se pojavljuju kao sezonski viškovi, • podrška nabavci određenih poljoprivrednih proizvoda po pristupačnim cijenama za određene socijalne grupe i slojeve stanovništva. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podržava se otkup i plasman izrazitih sezonskih viškova poljoprivrednih proizvoda, u prvom redu svježeg povrća, voća, jagnječeg mesa, mlijeka i mlječnih proizvoda. Stabilizacija unutrašnjeg tržišta zahtijeva angažovanje finansijskih sredstava za učešće u otplati dijela kamata po kratkoročnim pozajmicama koje otkupljivači uzimaju kod banaka i predstavlja nužnu intervenciju ukoliko dođe do poremećaja na tržištu. Za realizaciju ovog programa će se koristiti instrumenti za stabilizaciju tržišta (Safety net measures) u saradnji sa nevladinim organizacijama (Crveni krst, udruženja penzionera, sindikalne organizacije) i na nivou dosadašnje prakse koja ukazuje da su potrebne godišnje intervencije za otkup 20.000 tržnih viškova jagnjadi u izrazito ruralnim područjima koje imaju sezonski karakter (septembar, oktobar) kao i sezonski otkup (jul-septembar) povrća (paradajz, paprika, krastavac, lubenica...) i voća (mandarina, kivi, malina, borovnica...). Mjera se sprovodi u obliku pomoći u hrani, prvenstveno mlijeko i mlječni proizvodi, do 30% cijene isporučenih proizvoda specijalizovanim ustanovama, kao što su: bolnice, dječiji vrtići, starački domovi i ustanove za zbrinjavanje osoba sa posebnim potrebama i ostali. Ovaj mehanizam omogućava da se brzom intervencijom ublaže negativni efekti sezonskih poremećaja na tržištu poljoprivrednih proizvoda.	
Korisnici	Proizvođači, organizacije proizvođača i zadruge ili preduzeća, udruženja poljoprivrednih proizvođača, ugrožene grupe stanovništva – potrošača, odnosno specijalizovane ustanove	
Način plaćanja	Po izvršenom otkupu na osnovu izvještaja otkupljivača i na osnovu zahtjeva ili ugovora o isporuci, na koji prethodno saglasnost daje Ministarstvo	
Realizacija	Ministarstvo i otkupljivači	
Procedura realizacije	Osnova za obračun i isplatu po komponentama su spiskovi proizvođača sa podacima o otkupljenim količinama. Registrovana preduzeća koja otkupljuju voće i povrće, klanice za otkup jagnjadi kao i mlijezare dostavljaju podatke o otkupljenim i isporučenim vrstama proizvoda i cijenama kao i ugovore sa organizacijama za koje isporučuju proizvode i poslovnim bankama kojima dokazuju iznos podrške, visinu kamate i period korišćenja. Isplate se vrše nakon obrade od strane stručnih službi.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branimir Vujačić Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Podrška otkupu sezonskih viškova u biljnoj proizvodnji	150.000
	Podrška otkupu sezonskih viškova u stočarskoj proizvodnji	80.000
	Podrška programu pomoć u hrani	100.000
	Ukupno	330.000

1. MJERE TRŽIŠNO-CJENOVNE POLITIKE		
1.3. MJERE ZA STABILIZACIJU TRŽIŠTA		
1.3.2	UPRAVLJANJE RIZICIMA U POLJOPRIVREDI	
Razlozi za podsticaj	Štete na poljoprivrednim usjevima, stoci i drugim resursima redovan su pratilac poljoprivredne proizvodnje, posebno od vremenskih nepogoda na usjevima i štete koje pricinjavaju velike divljači na stoci. Iako se neki od tih rizika mogu osigurati u okviru redovnog sistema osiguranja, proizvođači rijetko koriste tu mogućnost zbog visokih premija osiguranja. Štete većeg obima prevazilaze mogućnost saniranja od strane proizvođača i mogu ozbiljno da ugroze opstanak gazdinstava, a time i dugoročno održivi razvoj proizvodnje.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podsticaj Poljoprivrednim proizvođačima da osiguraju svoje usjeve i stoku čime se obezbjeđuje stabilnost dohotka i smanjenje rizika u poljoprivrednoj proizvodnji, • smanjivanje dugoročno negativnih posljedica šteta prouzrokovanih prirodnim nepogodama i drugim vanrednim događajima. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška za upravljanje rizicima u poljoprivredi sastoji se iz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • finansiranja dijela troškova osiguranja od šteta na poljoprivrednim usjevima i stoci; • naknade dijela štete koje pricinjavaju velike divljači; • finansijske pomoći poljoprivrednim proizvođačima u slučaju štete od elementarnih i drugih nepogoda većih razmjera. <p>Podrška za osiguranje od šteta na poljoprivrednim usjevima i stoci može da iznosi do 50% polise osiguranja.</p> <p>Naknada šteta na stoci koje pricinjavaju velike divljači nadoknađuju se u zavisnosti od vrste i obima štete.</p> <p>Naknada šteta od elementarnih nepogoda koje nijesu predmet osiguranja, usljed nemogućnosti osiguravajućih društava da prihvate tu vrstu osiguranja, obezbjeđuje se u skladu sa propisima koji određuju nadoknadu štete u poljoprivredi. Nadoknada može iznositi najviše 20% pricinjene štete.</p> <p>U izuzetnim situacijama, za individualne štete većih razmjera koje imaju dugoročne i teške posljedice za pojedina gazdinstva - nadoknađuje se šteta u skladu sa razmjerama štete na bazi izvještaj Poljoprivredne inspekcije</p> <p>U slučaju štete od koje se poljoprivrednik može osigurati u redovnom sistemu osiguranja, a to nije učinjeno, nadoknada može da iznosi najviše do 10% pricinjene štete.</p>	
Korisnici	<ul style="list-style-type: none"> • poljoprivredna gazdinstva koja su osigurala usjeve ili stoku; • poljoprivredna gazdinstva koja su pretrpjela štetu na stoci od napada divljači; • poljoprivredna gazdinstva koja su pretrpjela štetu u slučaju prirodnih i drugih nepogoda većih razmjera. 	
Način plaćanja	Po zaključenju polise osiguranja, po ispostavljenom zahtjevu na račun podnosioca	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa osiguravajućim društvima	
Procedura realizacije	<p>Podrška osiguranju sprovodi se na bazi spiskova - evidencija osiguravajućih društava. Isplata se vrši osiguravajućim društvima.</p> <p>Naknada štete od napada divljači, prirodnih nepogoda i drugih događaja sprovodi se na bazi pravilnika o nadoknadi šteta, koji propisuje Ministarstvo.</p> <p>U realizaciji mjere Ministarstvo tijesno saraduje sa osiguravajućim društvima i opštinskom samoupravom.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Spaso Popović Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Podrška osiguranju u poljoprivredi	20.000
	Pomoć i učešće u nadoknadi šteta	190.000
	Ukupno	210.000

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

BUDŽET Agro2010.

MJERE RURALNOG RAZVOJA

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:		
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.1	PODRŠKA INVESTICIJAMA U POLJOPRIVREDNU OPREMU I MEHANIZACIJU	
Razlozi za podsticaj	Jedan od glavnih uzroka nedovoljne konkurentnosti crnogorske poljoprivrede jeste niska produktivnost fizičkog kapitala, koja proizlazi i iz nedovoljne opremljenosti mehanizacijom i opremom. Postojeća mehanizacija, osim dijela nabavljenog kroz odgovarajuće projekte u posljednje vrijeme, veoma je zastarjela i u znatnoj mjeri izraubovana. Poljoprivredna gazdinstva, zbog nepovoljnog ekonomskog i socijalnog stanja, nijesu u mogućnosti da sama obezbijede dovoljno sredstava za modernizaciju proizvodnje. Proizvodnja je tako manje efikasna i ljudski resursi manje iskorišteni. Boljom opremom i savremenom mehanizacijom moguće je i znatno bolje ispunjavati zahtjeve održavanja prirodnih resursa, zaštite i dobrobiti životinja i bezbjednosti hrane.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti putem modernizacije poljoprivrednih gazdinstava, • bolje iskorišćavanje kapitala i ljudskih resursa, • uvođenje novih tehnologija i inovacija, • poboljšanje higijenskih uslova na farmama i podizanje kvaliteta proizvoda sa pozitivnim efektima na okolinu i dobrobit životinja. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje u obliku kofinansiranja nabavke nove opreme i mehanizacije na poljoprivrednim gazdinstvima radi poboljšanja proizvodne tehnologije u različitim sektorima poljoprivrede osim u pčelarstvu. Podržava se nabavka pojedinačne mehanizacije i opreme, određenih linija ili sektorski definisane mehanizacije i opreme. Bliži kriterijumi uključujući i minimalne i maksimalne iznose podobnih investicija za podršku biće definisani u tenderu koji će objaviti Ministarstvo.</p> <p>Prednost imaju investicije koje mogu donijeti direktno i znatno poboljšanje stanja na poljoprivrednom gazdinstvu, u pogledu unapređivanja ekonomskih, kao i drugih aspekata proizvodnje, a posebno investicije koje daju pozitivne efekte kod više poljoprivrednih gazdinstava (mašinski prstenovi). Kriterijumi se provjeravaju na bazi osnovnih podataka koji su sastavni dio podnesenog zahtjeva za podršku.</p> <p>Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi do 30% vrijednosti investicije. Za gazdinstva u područjima sa otežanim uslovima za poljoprivredu ili za mlade farmere podrška može iznositi do 40% vrijednosti investicije, a ako su ispunjena oba uslova do 50%. Posebno će se razraditi podrška investicijama za ove namjene iz projekta Svjetske banke MIDAS.</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva ili grupe gazdinstava koje ispunjavaju propisane kriterijume	
Način plaćanja	Po ispostavljanju dokumentacije o investiciji (fiskalni računi, ugovori, otpremnice)	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa donatorima i poslovnim bankama	
Procedura realizacije	<p>Mjera se sprovodi na bazi tendera koji Ministarstvo objavljuje ili na bazi realizacije već započetog vladinog projekta "POS AO ZA VAS" ili kao dio donatorskog projekta. Za korisnike kredita „Posao za vas“ sredstva će se odobravati poslovnim bankama po dospijevanju amortizacionog plana i služiće za izmirenje dospjelih anuiteta do nivoa od 30%.</p> <p>Podrška se obezbjeđuje na bazi dokaza o realizaciji investicije i terenskog izvještaja ovlaštene službe o namjenskoj iskorišćenosti sredstava.</p> <p>Podrška investicijama iz projekta MIDAS biće usklađena sa procedurama Svjetske banke.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branimir Vujačić Ovlaštene stručne službe	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Podrška investicijama prema kriterijumima koji su definisani tenderom	300.000
	Učešće u projektu „POS AO ZA VAS“ za nabavku mehanizacije i opreme	50.000
	Podrška investicijama projekat MIDAS – Svjetska banka	100.000
	Ukupno	450.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:		
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.2	PODRŠKA INVESTICIJAMA U STOČARSKE FARME	
Razlozi za podsticaj	Stočarska proizvodnja u Crnoj Gori je, zbog nedostatka fizičkog kapitala i niske produktivnosti rada, nedovoljno efikasna. Moderan sistem proizvodnje u stočarstvu zasnovan je na kombinaciji dobrog genetskog potencijala stoke, efikasne i ekonomične proizvodnje stočne hrane, kao i odgovarajućih objekata i opreme za držanje stoke. Čak i ekstenzivni proizvodni sistemi zahtijevaju znatna kapitalna ulaganja. Veoma mali broj stočarskih objekata ispunjava minimalne uslove EU standarda u pogledu higijene, zaštite životne sredine (pogotovo nitratna direktiva), te dobrobiti i zaštite životinja. Brži razvoj stočarstva Crne Gore nije moguć bez snažnije podrške ulaganjima u rekonstrukciju postojećih i izgradnju osnovnih i pomoćnih objekata na stočarskim farmama	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti stočarstva putem cjelovite modernizacije proizvodnih objekata, • bolje korišćenje kapitala i ljudskih resursa, • uvođenje novih tehnologija i inovacija, • ispunjavanje EU standarda koji se odnose na zaštitu životne sredine, održavanje visokog nivoa higijene, te dobrobiti i zaštitu životinja. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje prvenstveno za investicije u podizanje stočarskih farmi za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izgradnju samih objekata, • nabavku pripadajuće opreme za objekte, • nabavka priplodne stoke <p>Projekti treba da omogućavaju značajno poboljšanje proizvodne tehnologije i ispunjavanje EU standarda u stočarstvu. Moguće su podrške projektima koji objedinjuju potreban fizički kapital ili dio njega. Podržava se adaptacija postojećih i izgradnja novih farmi uz davanje prednosti tipskim projektima, ako su oni racionalniji u pogledu realizacije ciljeva ove mjere. Projekti trebaju donijeti direktno i znatno poboljšanje na poljoprivrednom gazdinstvu u pogledu unapređivanja ekonomskog stanja, kao i drugih aspekata proizvodnje. Taj kriterijum se provjerava na bazi osnovnih podataka o gazdinstvu i predočenog plana investicije, koji je obavezni sastavni dio podnesenog zahtjeva za podršku.</p> <p>Podrška se daje u obliku kofinansiranja nabavke materijala za adaptaciji postojećih i izgradnju novih objekata i nabavku opreme. Bliži kriterijumi uključujući i minimalne i maksimalne iznose podobnih investicija za podršku biće definisani u tenderu koji će objaviti Ministarstvo.</p> <p>Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi 30% vrijednosti investicije. Za gazdinstva u područjima sa otežanim uslovima za poljoprivredu ili za mlade farmere podrška može iznositi do 40% vrijednosti investicije, a ako su ispunjena oba uslova do 50%.</p> <p>Posebno će se razraditi podrška investicijama za ove namjene iz projekta Svjetske banke MIDAS.</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva koja ispunjavaju kriterijume raspisanih tendera, osim onih koji su u istoj godini dobili podršku za nabavku iste mehanizacije i opreme u okviru mjere 2.1.1	
Način plaćanja	Po ispostavljanju dokumentacije o investiciji	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa ovlašćenom službom, donatorima i poslovnim bankama	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi tendera koji Ministarstvo objavljuje ili na bazi realizacije već započetog vladinog projekta "POSAO ZA VAS" ili kao dio donatorskog projekta. Podrška se obezbjeđuje na bazi dokaza o realizaciji investicije i terenskog izvještaja ovlašćene službe. Podrška investicijama iz projekta MIDAS biće usklađena sa procedurama Svjetske banke.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branimir Vujačić Ovlašćene stručne službe	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos, €
	Podrška investicijama prema kriterijumima koji su definisani tenderom	250.000
	Učešće u projektu „POSAO ZA VAS“	100.000
	Podrška investicijama projekat MIDAS – Svjetska banka	100.000
	Ukupno	450.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:	
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede	
2.1.3	PODRŠKA PODIZANJU VIŠEGODIŠNJIH ZASADA
Razlozi za podsticaj	<p>Postoje agroekološki uslovi i značajan zemljišni potencijal za zasnivanje komercijalne proizvodnje i uzgoj voćnih vrsta kao i vinskih i stonih sorti grožđa. Usljed nemogućnosti poljoprivrednih gazdinstava da u dovoljnom obimu samostalno finansiraju investicije u tim sektorima poljoprivrede, raspoloživi potencijali nijesu dovoljno iskorišćeni.</p> <p>Stoga se ovim programom podstiče zasnivanje komercijalnih voćnih zasada i vinograda, koji će uz redovnu primjenu savremene agrotehnike biti visoko profitabilni.</p> <p>Takođe, podstiče se prelaz sa dosadašnje proizvodnje standardnog sadnog materijala na proizvodnju sertifikovanog sadnog materijala.</p> <p>Kvalitetniji proizvodi iz primarne biljne proizvodnje preduslov su postizanja veće vrijednosti produkata prerađivačke industrije (maslinovo ulje, vino, voćni sok i sl.).</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • bolje korišćenje prirodnih resursa podizanjem novih višegodišnjih zasada sadnim materijalom kontrolisanog kvaliteta, • podsticanje revitalizacije i rekonstrukcije starih stabala masline što je preduslov za nesmetano obavljanje agrotehničkih mjera, kvantitet, kvalitet i redovnost prinosa i u konačnom preduslov za dobijanje ulja boljeg kvaliteta, • stvaranje baze podataka za formiranje katastra vinove loze, citrusa i masline, • primjena savremenih naučnih saznanja i najsavremenije tehnologije u demonstracionim voćnim zasadima, kao oblik edukacije proizvođača i podstrek za osavremenjivanje postojećih voćnih zasada, • proizvodnja sertifikovanog sadnog materijala, • podizanje konkurentnosti domaćih proizvoda, • stvaranje uslova za optimalni način ishrane, kako bi genetski rodni potencijal gajenih biljaka mogao doći do punog izražaja i kako bi racionalnom primjenom đubriva zaštitili životnu sredinu.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje za podizanje novih vinograda i voćnih zasada, za revitalizaciju starih stabala masline, za investicije za zasnivanje matičnih zasada (matičnih stabala), kao i za analizu vina i zemljišta.</p> <p>Poljoprivredni proizvođači podnose zahtjev sa: dokazom o kupovini sadnog materijala – fiskalni račun, otpremnicom, dokazom o zdravstvenoj ispravnosti i sortnoj čistoći i izjavom o izvršenoj sadnji. Rok za dostavljanje zahtjeva je 01. maj za proljećnu sadnju i 15. decembar za jesenju sadnju.</p> <p>Podrška za zasnivanje vinograda iznosi 4.000€/ha, uz uslov da je vinograd zasnovan na površini min 0,2ha uz gustinu sadnje od min 4.000 kalemova po ha za vinske sorte grožđa ili min 2.000 kalemova po ha za stone sorte grožđa.</p> <p>Podržava se zasnivanje komercijalnih zasada:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ jabučastih i koštičavih voćnih vrsta u iznosu od 3000€/ha, uz uslov da je minimalna površina 0,5ha i gustina sadnje min 800 sadnica po ha; ➤ jagodastih voćnih vrsta u iznosu od 3500€/ha (jagoda) i 5000€/ha (malina i borovnica), uz uslov da je minimalna površina 0,2ha do max 2ha i gustina sadnje po ha: od min 10.000 sadnica maline, min 40.000 sadnica jagode, min 2.250 sadnica kupine, borovnice, ribizle; ➤ jezgrastih i suptropskih (osim masline) voćnih vrsta u iznosu od 3000€/ha, uz uslov da je minimalna površina 0,5ha i gustina sadnje od min 500 sadnica po ha; ➤ U cjelosti se refundiraju sredstva utrošena za kupovinu sadnog materijala masline iskorišćenog za zasnivanje maslinjaka min. površine 0,2ha i ostvarene gustine sadnje od min 400 sadnica po ha (Zakon o maslinarstvu Sl. list RCG br. 55/03). <p>Maksimalno se može podržati po jednom prijavljenom zahtjevu zasnivanje: vinograda do 5 ha, komercijalnih zasada jabučastih i koštičavih voćnih vrsta do 5 ha, jagodastih voćnih vrsta do 2 ha i jezgrastih i suptropskih voćnih vrsta do 5 ha.</p> <p>Uslov za nadoknadu za obavljanje revitalizacije je uređen maslinjak i obavljena revitalizacija min 10 stabala. Zahtjev za nadoknadu za obavljanje rezidbu, rekonstrukciju krošnje starih stabala masline, proizvođač podnosi matičnom udruženju maslinara do 31. marta.</p> <p>U skladu sa Programom rada Savjetodavne službe podržava se formiranje demonstracionih zasada voća.</p>

Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva koja ispunjavaju propisane kriterijume i udruženja proizvođača	
Način plaćanja	Proizvođačima i udruženjima proizvođača na žiro račun nakon dobijanja Izvještaja Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji. Za jesenju sadnju isplata je moguća i u n+1 godini. Za laboratorijsku analizu referentnoj instituciji po ispostavljenoj fakturi.	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa referentnim institucijama: Savjetodavna služba odgovorno lice Vukota Stanišić, Centar za zemljište i melioracije odgovorno lice Mirjana Radulović, rukovodilac Ovlašćenog pravnog lica za laboratorijsku analizu vina.	
Procedura realizacije	<p>Podrška se obezbjeđuje na bazi: dostavljene dokumentacije, izvještaja Savjetodavne službe i izvještaja referentne institucije o obavljenoj laboratorijskoj analizi. Realizaciju sadnje utvrđuje na terenu Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji i dostavlja Ministarstvu Izvještaj.</p> <p>Savjetodavna služba u saradnji sa udruženjem maslinara nakon uvida u dokumentaciju i sagledavanja stanja na terenu, ocjenjuje ispunjenost uslova za dobijanje nadoknade po osnovu obavljene revitalizacije stabala masline i dostavlja Ministarstvu do 01. juna Izvještaj sa zapisnikom o utvrđivanju stanja na terenu i katastarskim podacima za svakog proizvođača, podnosioca zahtjeva.</p> <p>Nakon zasnivanja demonstracionih voćnih zasada u skladu sa svojim programom rada, Savjetodavna služba utvrđuje ispunjenost uslova i vrijednost investicije i dostavlja Ministarstvu Izvještaj na osnovu kojeg se vrši isplata.</p> <p>Nakon laboratorijske analize uzoraka zemljišta i uzoraka vina, referentna institucija dostavlja proizvođačima rezultate analize a Ministarstvu i Izvještaj o obavljenom poslu sa fakturom.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Marija Krstić Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos, €
	Podsticaj za zasnivanje vinograda 4.000€/ha	200.000
	Podsticaj za zasnivanje komercijalnih zasada: jabučastih i koštičavih voćnih vrsta 3000€/ha, jagodastih voćnih vrsta (jagoda 3500€/ha),(malina i borovnica 5000€/ha), jezgrastih i suptropskih (osim masline) voćnih vrsta 3000€/ha	150.000
	U maslinarstvu: podrška investicijama u sadni materijal masline i učešće u troškovima za revitalizaciju maslinjaka do 5 €/stablu	170.000
	Formiranje demonstracionih voćnih zasada do 50% vrijednosti investicije	50.000
	Podrška formiranju matičnih zasada (stabala) površine od min 0,1ha do max 2ha po voćnoj vrsti u iznosu do 30% vrijednosti investicije	10.000
	Učešće u nadoknadi troškova laboratorijske analize uzoraka vina do 50€/uzorku	15.000
	Učešće u nadoknadi troškova laboratorijske analize uzoraka zemljišta do 25€/uzorku, u zavisnosti od ispitivanih parametara	15.000
	Ukupno	610.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:		
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.4.	PODRŠKA IZGRADNJI I OPREMANJU ZAŠTIĆENIH PROSTORA	
Razlozi za podsticaj	Crna Gora raspolaže povoljnim agroklimatskim uslovima za organizovanje raznih vidova biljne proizvodnje, a posebno proizvodnje u zaštićenom prostoru Proizvodnja povrća, voća i cvijeća u zaštićenom prostoru u znatnoj mjeri umanjuje rizike nepovoljnog uticaja spoljne sredine, otvara mogućnost proširenja areala uzgoja pojedinih kultura, zatim produženja vegetacionog perioda i kreiranja vremena sazrijevanja poljoprivrednih kultura radi postizanja maksimalnih tržišnih efekata. Koristeći navedene prednosti, ova proizvodnja može da bude konkurentna na znatno širem tržištu od crnogorskog. Međutim, zbog socio-ekonomske strukture poljoprivrednih domaćinstava i visokih investicionih ulaganja nedovoljno je zastupljena u ukupnoj biljnoj proizvodnji. Stoga se, uvažavajući prednosti proizvodnje u zaštićenom prostoru, podržavaju projekti njihove izgradnje i opremanja.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podizanje konkurentnosti proizvodnje u zaštićenom prostoru kroz modernizaciju tehnologije uzgoja, • povećanje prinosa, produženje sezone gajenja, poboljšanje kvaliteta proizvoda, bogatija ponuda povrća. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podržava se izgradnja i opremanje zaštićenih prostora min. površine 400m². Prednost imaju projekti koji mogu donijeti direktno i znatno poboljšanje na poljoprivrednom gazdinstvu, u pogledu unapređivanja ekonomskog stanja, kao i drugih aspekata proizvodnje. Taj kriterijum se provjerava na bazi osnovnih podataka o gazdinstvu i predočenog plana investicije koji je obavezni sastavni dio podnesenog zahtjeva za podršku.</p> <p>Maksimalno učešće sredstava iz budžetskih sredstava iznosi do 30% vrijednosti investicije.</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva i organizacije proizvođača koji ispunjavaju propisane kriterijume	
Način plaćanja	Proizvodjačima i organizacijama proizvođača na žiro račun nakon dobijanja Izvještaja sa terena Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa Savjetodavnom službom, donatorima i poslovnim bankama, odgovorno lice Vukota Stanišić	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi tendera koji Ministarstvo objavljuje ili na bazi realizacije već započetog vladinog projekta "POSAO ZA VAS" ili kao dio donatorskog projekta. Podrška se obezbjeđuje na bazi dokaza o realizaciji investicije i terenskog izvještaja Savjetodavne službe.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Marija Krstić Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos, €
	Podrška investicijama prema kriterijumima koji su definisani tenderom	180.000
	Ukupno	180.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA		
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.5	PODRŠKA INVESTICIJAMA VEZANIM ZA ZEMLJIŠNU POLITIKU	
Razlozi za podsticaj	Kvalitet i plodnost zemljišta su među osnovnim uslovima za efikasnu poljoprivredu. Česta je pojava suša ili prevelike količine vode u zemljištu. Crna Gora, pored usitnjenog posjeda, ima i veliki udio zemljišta slabe plodnosti zbog samog pedološkog sastava zemljišta, prisustva kamena i drugih ograničenja (izlomljenost reljefa, zemljište na nagibu i sl.). Poljoprivredna gazdinstva nijesu u mogućnosti da sama finansiraju troškove regulisanja potreba u vodi i drugih investicija u zemljište. Veliki kao i mali projekti poboljšanja kvaliteta zemljišta mogu pozitivno uticati na proizvodnju i njenu ekonomičnost, uz strogo poštovanje principa zaštite životne sredine.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti poljoprivrede putem poboljšanja zemljišta; • bolje iskorišćavanje zemljišnih resursa, uključujući i pašnjačke površine; • uvođenje novih tehnologija i inovacija; • održavanje i poboljšanje zaštite životne sredine i prirodnih resursa. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se obezbjeđuje za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • velike projekte navodnjavanja i odvodnjavanja koji se odnose na određena područja i planiraju se, po pravilu, u okviru lokalne zajednice; • male projekte zemljišnih operacija čiji su nosioci, po pravilu, pojedinačna gazdinstva. <p>Veliki projekti odnose se prvenstveno na uređivanje režima vode (navodnjavanje, odvodnjavanje), a mogu se dopunjavati i sa drugim zemljišnim operacijama koje imaju isti cilj. Osnova za finansijsku podršku je projektna dokumentacija koja sadrži tehničke i ekonomske parametre kao i parametre potrebne za procjenu uticaja zemljišnih operacija na okolinu.</p> <p>Mali projekti odnose se na unapređivanje vodnog režima na pojedinim poljoprivrednim gazdinstvima, kalcifikaciju, melioracije, rekultivaciju, poboljšanje plodnosti i druge vidove unapređivanja kvaliteta zemljišta. Projekti treba da donesu značajno poboljšanje proizvodne sposobnosti zemljišta. Taj kriterijum se provjerava na bazi osnovnih podataka o gazdinstvu i predočenog plana aktivnosti koji je obavezni sastavni dio podnesenog zahtjeva za podršku. Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi 30% vrijednosti investicije, odnosno realizovanog programa ili aktivnosti.</p>	
Korisnici	Veliki projekti: lokalne zajednice, udruženja i grupe proizvođača ili građana. Manji projekti: poljoprivredna gazdinstva koja ispunjavaju definisane kriterijume osim onih koji su u istoj godini dobili podršku za iste namjene u okviru mjere 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. i 2.1.4.	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa Savjetodavnom službom, donatorima i poslovnim bankama, odgovorno lice Vukota Stanišić	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi tendera Ministarstva ili na bazi realizacije već započetog vladinog projekta "POSAO ZA VAS" ili kao dio donatorskog projekta. Podrška se obezbjeđuje na bazi dokaza o realizaciji investicije i terenskog izvještaja ovlaštene službe.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branimir Vujačić Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos, €
	Podrška investicijama prema kriterijumima koji će se detaljno definisati tenderom	200.000
	Ukupno	200.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:		
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.6	PODRŠKA INVESTICIJAMA U PRERADU ANIMALNIH PROIZVODA	
Razlozi za podsticaj	Razvoj crnogorske prerađivačke industrije animalnih proizvoda evidentan je u periodu poslije 2000. godine. Investira se u nove pogone, tehnologiju i modernizuje se proizvodnja. Trenutno je u funkciji veći broj manjih klanica, pogoni mesne industrije i pogoni u mljekarskom sektoru (mljekare i sirare). Produktivnost i higijensko stanje se unapređuju, ali bez dodatnih i većih intervencija ta industrija ne može izdržati konkurenciju pri otvaranju tržišta, čime bi se posredno mogla ugroziti i primarna proizvodnja. Za zadovoljavanje zahtjevnih EU standarda na području životne sredine i bezbjednosti hrane potrebne su dodatne visoke investicije. Očiti su deficiti i u razvoju novih proizvoda, promociji i marketingu. Dodata vrijednost u preradi je relativno niska i ne omogućuje održivu poziciju na domaćem tržištu. Razvoj prerađivačke industrije animalnih proizvoda je jedan od temeljnih uslova za razvoj stočarstva, kao najznačajnije grane crnogorske poljoprivrede. Potrebne su investicije u fizički kapital koji bi omogućio veću produktivnost rada, kao i u transfer i razvoj znanja u upravljanju i marketingu.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti prerade animalnih proizvoda putem cjelovite modernizacije proizvodnih i marketinških uslova, • povećanje dodate vrijednosti u proizvodnji animalnih proizvoda putem povećavanja efikasnosti u preradi i marketingu, • uvođenje novih tehnologija i inovacija, i otvaranje novih tržišnih mogućnosti, • ispunjavanje EU standarda i ciljno poboljšanje kvaliteta, zaštite životne sredine i bezbjednosti hrane, • jačanje veze sa primarnom proizvodnjom. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrška za povećanje dodate vrijednosti u prerađivačkoj industriji animalnih proizvoda obuhvata investicije u preradu i marketing postojećih proizvoda, kao i u razvoj novih proizvoda, procesa i tehnologija. Svi projekti moraju u cjelini dokazati ispunjavanje EU standarda na području bezbjednosti hrane i očuvanja okoline (uslov za svaku podršku). Podržavaju se projekti cjelovitih ili parcijalno zaokruženih rješenja u preradi i marketingu. Predmet kofinansiranja su nabavka materijala, opreme, mehanizacije, kao i građevinski radovi na adaptaciji postojećih ili izgradnji novih objekata, patenti i licence, izrada tehničke dokumentacije, marketinške analize i troškovi razvoja novih proizvoda. Ekonomska opravdanost projekta dokazuje se biznis planom koji je obavezni sastavni dio podnesenog zahtjeva za podršku. Biznis plan treba da sadrži elemente tehničke specifikacije projekta, specifikacije u pogledu ispunjavanja higijenskih uslova i uslova očuvanja okoline, organizacije i korišćenja domaćih proizvodnih resursa u stočarstvu, kao i mogućnosti marketinga na domaćem i izvoznom tržištu. Prednost imaju projekti koji direktno podstiču razvoj primarne stočarske proizvodnje u regionalnom i nacionalnom kontekstu. Bliži kriterijumi uključujući uslove i iznose podobnih investicija za podršku biće definisani u tenderu koji će objaviti Ministarstvo. Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi do 30% vrijednosti investicije, a maksimalni godišnji iznos podrške po jednom projektu može iznositi do 50,000.00€	
Korisnici	Mikro, mala i srednja preduzeća	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa stručnim službama, donatorima i poslovnim bankama	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi tendera koji Ministarstvo objavljuje ili na bazi realizacije već započetog vladinog projekta "POSAO ZA VAS" ili kao dio donatorskog projekta . Podrška se obezbjeđuje na bazi dokaza o realizaciji investicije i terenskog izvještaja ovlašćene službe.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branimir Vujačić Ovlašćene inspekcije i službe	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos, €
	Podrška investicijama prema kriterijumima koji će se detaljno definisati tenderom	440,000
	Učešće u projektu „POSAO ZA VAS“	60,000
	Ukupno	500,000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:	
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede	
2.1.7	PODRŠKA INVESTICIJAMA ZA ČUVANJE, PAKOVANJE I PRERADU BILJNIH PROIZVODA
Razlozi za podsticaj	<p>Jedan od važnih uslova za razvoj biljne proizvodnje, naročito u sektoru povrtlarstva i voćarstva, jeste dobro razvijena tržišna infrastruktura koja omogućava skladištenje i čuvanje svježih proizvoda za tržište i time smanjuje sezonski karakter tih proizvoda. Mogućnost plasmana svježih proizvoda kroz duži vremenski period, kao i prerada tih proizvoda, mogu značajno povećati dodatnu vrijednost u biljnoj proizvodnji sa pozitivnim uticajem na konkurentnost tih sektora. U Crnoj Gori tržišna infrastruktura je slabo razvijena. Broj i kapaciteti hladnjača su veoma ograničeni, a poseban je problem nedostatak prerađivačkih kapaciteta u ovoj oblasti. Dodatna vrijednost u biljnoj proizvodnji je zbog toga relativno niska i ne omogućuje dugoročno održivu poziciju na domaćem tržištu. Izvozni potencijali su samo djelimično iskorišćeni.</p> <p>Za ispunjavanje visokih standarda savremenog tržišta u pogledu kvaliteta, kvantiteta i bezbjednosti hrane potrebna su veća ulaganja, koja se ne mogu realizovati bez značajne podrške iz budžetskih sredstava. Potrebne su investicije u fizički kapital koji će omogućiti veću produktivnost rada, kao i u transfer i razvoj znanja u upravljanju i marketingu.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti prerade biljnih proizvoda putem cjelovite modernizacije proizvodnih i marketinških uslova, • povećanje dodate vrijednosti u proizvodnji biljnih proizvoda putem povećavanja efikasnosti u preradi i marketingu, • uvođenje novih tehnologija, inovacija i otvaranje novih tržišnih mogućnosti, • ispunjavanje EU standarda i ciljno poboljšanje kvaliteta i bezbjednosti hrane, • jačanje veze sa primarnom proizvodnjom.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje za investicije koje iskazuju povećanje dodate vrijednosti u sljedećim segmentima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • u logistici pri otkupu, • čuvanju, preradi, pakovanju i marketingu proizvoda, • kao i za investicije u razvoj novih proizvoda, procesa i tehnologija. <p>Podržavaju se projekti cjelovitih ili parcijalno zaokruženih rješenja. Kofinansira se: nabavka materijala, opreme, mehanizacije, kao i građevinski radovi na adaptaciji postojećih i izgradnji novih objekata, patenti, licence, izrada tehničke dokumentacije, marketinške analize i razvoj novih proizvoda.</p> <p>Svi projekti moraju u cjelini dokazati ispunjavanje EU standarda (uslov za svaku podršku). Potencijalni korisnici podrške treba da predlože jasan biznis plan, kojim se dokazuje ekonomska opravdanost projekta i koji treba da sadrži elemente tehničke specifikacije projekta, specifikacije u pogledu ispunjavanja higijenskih i uslova očuvanja okoline, organizacije i korišćenja domaćih proizvodnih resursa biljne proizvodnje, kao i mogućnosti marketinga na domaćem i izvoznom tržištu. Prednost se daje projektima koji direktno utiču na razvoj domaće primarne biljne proizvodnje.</p> <p>Bliži kriterijumi uključujući i uslove i iznose podobnih investicija za podršku biće definisani u tenderu koji će objaviti Ministarstvo.</p> <p>Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi do 30% vrijednosti investicije, a maksimalni godišnji iznos podrške po jednom projektu može iznositi do 50,000.00€</p>
Korisnici	Mikro, mala i srednja preduzeća
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa stručnim službama, donatorima i poslovnim bankama
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi tendera koji Ministarstvo objavljuje ili na bazi realizacije već započetog vladinog projekta "POSAO ZA VAS" ili kao dio donatorskog projekta. Podrška se obezbjeđuje na bazi: dokaza o realizaciji investicije i terenskog izvještaja ovlašćene stručne službe.
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branimir Vujačić Ovlašćene inspekcije i službe

	Komponenta	Iznos, €
Finansijski plan	Podrška investicijama prema kriterijumima koji će se detaljno definisati tenderom	300.000
	Učešće u projektu „POSAO ZA VAS“	30.000
	Ukupno:	330.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:		
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.8	PODRŠKA INVESTICIJAMA U PRERADU NA PORODIČNIM GAZDINSTVIMA	
Razlozi za podsticaj	Ruralna područja imaju dugu tradiciju u preradi različitih animalnih i biljnih proizvoda u domaćinstvu. Proizvodi, kao što su: sir, mesne prerađevine, različita pića, prerađevine od voća i povrća, predstavljaju važan dio ruralne ekonomije i doprinose unapređivanju ekonomskog položaja porodičnih gazdinstava. Postoje raspoloživi potencijali koji mogu obogatiti ponudu lokalnih proizvoda i omogućiti zapošljavanje seoske radne snage, pa i održavanje seoske infrastrukture. Ti proizvodi znače i mogućnost povećavanja dodate vrijednosti poljoprivredne proizvodnje, posebno plasmanom tih proizvoda kroz turizam. Pristup tržištu i zadovoljavanje potreba savremenog potrošača zahtijevaju prilagođavanje obima i kvaliteta, a posebno higijenskih standarda proizvoda, kao i usaglašavanje sa EU standardima u oblasti očuvanja životne sredine i bezbjednosti hrane. Potrebne su investicije u fizički kapital koji bi omogućio veću produktivnost rada, kao i u razvoj tehnologija i transfer znanja u proizvodnju.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poboljšanje konkurentnosti porodičnih gazdinstava, ▪ povećanje dodate vrijednosti poljoprivrednih proizvoda povećavanjem efikasnosti u preradi i marketingu, ▪ uvođenje novih tehnologija i inovacija i otvaranje novih tržišnih mogućnosti, ▪ poboljšanje kvaliteta proizvoda uz ispunjavanje EU standarda u oblasti bezbjednosti hrane i zaštite životne sredine, ▪ očuvanje proizvodnje tradicionalnih proizvoda, • obogaćivanje turističke ponude specifičnim i rijetkim proizvodima visokog kvaliteta. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje za investicije u preradu animalnih i biljnih proizvoda, uključujući i proizvode sakupljanja (ljekovito bilje, gljive, šumsko voće i sl.) Pravo na podršku imaju porodična poljoprivredna gazdinstva, koja se bave preradom kao dopunskom djelatnošću i grupe proizvođača koji se udruže za preradu određenih poljoprivrednih proizvoda (sirovina) sa porodičnih gazdinstava.</p> <p>Podržavaju se investicije u preradu i marketing postojećih proizvoda, kao i u razvoj novih proizvoda, procesa i tehnologija. Svi projekti moraju u cjelini dokazati ispunjavanje EU standarda (uslov za svaku podršku), koji važe za preradu na poljoprivrednim gazdinstvima. Kofinansira se: nabavka materijala, opreme, mehanizacije, kao i građevinski radovi na adaptaciji postojećih i izgradnji novih objekata.</p> <p>Potencijalni korisnici podnose biznis plan koji je obavezni sastavni dio zahtjeva za podršku. Biznis plan treba da sadrži osnovne podatke o gazdinstvu, odnosno organizaciji proizvođača, elemente tehničke specifikacije projekta, specifikacije u pogledu ispunjavanja higijenskih i uslova očuvanja okoline, organizacije i korišćenja sopstvenih proizvodnih resursa kao i nabavke poljoprivrednih proizvoda.</p> <p>Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi 30% vrijednosti investicije. Za gazdinstva u područjima sa otežanim uslovima za poljoprivredu ili za mlade farmere podrška može iznositi do 40% vrijednosti investicije, a ako su ispunjena oba uslova do 50%.</p> <p>Maksimalni iznos podrške po jednom projektu je 4000€.</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva sa dopunskim djelatnostima prerade poljoprivrednih proizvoda i organizacije proizvođača, koje ispunjavaju propisane kriterijume.	
Način plaćanja	Proizvođačima na žiro račun nakon dobijanja izvještaja ovlaštene službe	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa stručnim službama	
Procedura realizacije	Na bazi prispjelih zahtjeva ili konkursa "POSAO ZA VAS" ili kao dio donatorskog projekta. Podrška se obezbjeđuje na bazi dokaza o realizaciji investicije i terenskog izvještaja ovlaštene službe.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Radana Damjanović Ovlaštene inspekcije i službe	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Parka investicijama u preradu na porodičnim gazdinstvima	60.000
	Ukupno	60.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:		
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.9	PODRŠKA ORGANIZACIJAMA PROIZVOĐAČA	
Razlozi za podsticaj	Crnogorsku poljoprivredu karakteriše usitnjen posjed i veliki broj malih proizvođača, koji manji dio svojih proizvoda prodaju na organizovanom tržištu, a ostalo ili direktno prodaju ili troše u domaćinstvu. Zajednički organizovanom prodajom i/ili preradom može se znatno bolje iskoristiti proizvodni potencijal i jačati tržišna struktura. Sve to za krajnji rezultat ima podizanje konkurentnosti poljoprivrede. Organizacije proizvođača mogu i dodatno stimulisati članove za tržišnu proizvodnju.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podrška inicijativi poljoprivrednika da se udruže i sarađuju na proizvodnim i tržišnim aktivnostima, • jačanje tržišne infrastrukture za poljoprivredu, • smanjivanje proizvodnih troškova i povećanje dodate vrijednosti poljoprivrednih proizvoda. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrška se daje za osnivanje i funkcionisanje organizacija proizvođača. Pravo na podršku imaju organizovane grupe proizvođača koje ispunjavaju zakonske uslove. Podrška se daje prvih 5 godina od osnivanja u obliku godišnjeg granta za pokrivanje troškova formiranja i administrativnih troškova funkcionisanja proizvođačke organizacije. U fiksne troškove ubrajaju se troškovi prilagođavanja proizvodnje članova na tržišne uslove, troškovi plasiranja proizvoda na tržište, koji uključuju pripremu i organizaciju prodaje, kao i obezbjeđivanje zajedničkih pravila i informacija o proizvodnji, kvalitetu i potražnji.	
Korisnici	Organizacije proizvođača, Zadružni savez Crne Gore	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa udruženjima i Zadružnim savezom CG	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi zahtjeva potencijalnih korisnika. Osnova za obračun i isplatu podrške su evidencije o ostvarenom prometu proizvoda i usluga koje dostavljaju registrovane organizacije proizvođača. Prava ostvarena po osnovu prometa u 2010. godini isplaćivaće se u prvoj polovini 2011. <i>Napomena:</i> Isplate prema finansijskom planu koji slijedi odnose se na podršku rada nacionalnih udruženja, lokalnih udruženja i aktivnosti Zadružnog saveza CG.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Vukica Perović Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos, €
	Podrška udruženjima	40.000
	Podrška aktivnosti Zadružnog saveza CG	90.000
	Ukupno	130.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:**2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede**

2.1.10	UNAPREĐIVANJE KVALITETA PROIZVODA
Razlozi za podsticaj	<p>Kvalitet proizvoda je važan element tržišne uspješnosti i konkurentnosti u poljoprivredi. Privatne organizacije razvijaju sopstvene tržišne oznake da bi postigle prepoznatljivost i veći uspjeh na tržištu.</p> <p>Veću efikasnost moguće je ostvariti vertikalnim integriranjem poljoprivredne proizvodnje i prerade u jedinstvene šeme kvaliteta. Na taj način je moguće garantovati i veći nivo slijedljivosti proizvoda, što postaje sve važnije sa stanovišta potrošača.</p> <p>U crnogorskoj poljoprivredi i prerađivačkoj industriji načinjeni su važni koraci u pravcu uspostavljanja savremenih sistema politike kvaliteta, ali su za jačanje konkurentnosti potrebni dalji još intenzivniji koraci. Viši kvalitet moguće je postizati garantovanjem dodatnih elemenata, od različitih oblika zaštite geografskog porijekla i geografskih oznaka, pa sve do organskih proizvoda. Ti sistemi su pod posebnom zvaničnom zaštitom i nadzorom. Kvalitetan proizvod treba da je praćen i adekvatnim marketingom. Informacije o visokom kvalitetu proizvoda mogu dodatno privući potrošača.</p> <p>Crna Gora ima znatan potencijal u proizvodnji proizvoda višeg kvaliteta, ali je on za sada još nedovoljno korišćen. Neadekvatna tehnološka opremljenost manjih pogona u kojima se primjenjuju tradicionalne metode proizvodnje hrane otežavaju ispunjavanje zahtjeva iz „higijenskog paketa“ i odražavaju se na njihovu konkurentnost. Podrška za unapređivanje proizvodnje (adaptacija objekata, primjena dobre higijenske prakse, dobre proizvođačke prakse) i podsticaji podizanju kvaliteta proizvoda i uspostavljanju šema za postizanje viših standarda, pogotovo uz povezivanje primarne proizvodnje i prerade, mogu u znatnoj mjeri povećati mogućnosti plasmana poljoprivredno prehrambenih proizvoda na domaćem tržištu, naročito preko turizma.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poboljšanje konkurentnosti primarne poljoprivrede i prerade, ▪ unapređivanje kvaliteta proizvoda, • stimulisanje poljoprivrednih gazdinstava da se udružuju u šeme kvaliteta.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se obezbjeđuje za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvođenje i sertifikaciju sistema upravljanja kvalitetom i bezbjednošću hrane • unapređivanje i osavremenjavanje proizvodnje na tradicionalan način u objektima manjeg kapaciteta, • uključivanje poljoprivrednih proizvođača u registrovane šeme kvaliteta. <p>Podrška za uvođenje i sertifikaciju sistema kvaliteta i bezbjednosti hrane odnosi se na troškove uvođenja i sertifikacije sistema HACCP, HACCP integrisanog sa sistemom upravljanja kvalitetom i iznosi najviše 50% ukupnih troškova uvođenja i sertifikacije, maksimalno do 8000€ po subjektu.</p> <p>Podrška za osavremenjavanje proizvodnje u objektima manjeg kapaciteta u kojima se primjenjuju tradicionalne metode proizvodnje hrane daje se u obliku kofinansiranja, na bazi predloženog programa aktivnosti i iznosi najviše do 5000€ po projektu.</p> <p>Podrška uključivanju poljoprivrednih proizvođača u registrovane šeme kvaliteta odnosi se na troškove uvođenja šeme kvaliteta, sertifikaciju i participaciju u šemi i daje se za prvih 5 godina od uključivanja.</p> <p>Ta podrška ima oblik standardizovanog plaćanja i u 2010. iznosi najviše 1200€ za organsku poljoprivredu i 600€ za uključivanje u druge šeme kvaliteta.</p>
Korisnici	Registrovani proizvođači hrane Poljoprivredna gazdinstva koja se uključe u registrovane šeme kvaliteta.
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa stručnim službama i donatorima
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjih zahtjeva potencijalnih korisnika. Osnova za obračun i isplatu podrške su izvještaji o sprovedenim aktivnostima i evidencije sertifikacionih tijela.
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Radana Damjanović Ovlašćene inspekcije i službe

	Komponente	Iznos, €
Finansijski plan	Učešće u troškovima uvođenja i sertifikacije: HACCP sistema, HACCP integrisanog sa sistemom upravljanja kvalitetom (do 50% ukupne vrijednosti projekta, ne više od 8.000€ po projektu)	35.000
	Učešće u troškovima unapređivanja i osavremenjavanja proizvodnje na tradicionalan način u objektima manjeg kapaciteta: adaptacija objekata, uvođenje i primjena dobre higijenske prakse, dobre proizvođačke prakse i drugih opštih i posebnih higijenskih zahtjeva (do 5.000€ po projektu)	55.000
	Podrška uključivanju proizvođača u registrovane šeme kvaliteta (1200€ za organsku poljoprivredu i 600€ za uključivanje u druge šeme kvaliteta)	60.000
	Podrška kolektivnim akcijama proizvođača uključenih u šeme kvaliteta (razni vidovi edukacije, informativne aktivnosti za potrošače, obezbjeđivanje boljeg pristupa tržištu i sl.)	15.000
	Rad sertifikacionog tijela „Monteorganica“	50.000
	Ukupno	215.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA:		
2.1. Osovina 1. Mjere jačanja konkurentnosti poljoprivrede		
2.1.11	PROMOCIJA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA	
Razlozi za podsticaj	Jedna je od karakteristika crnogorske poljoprivrede da tržištu nudi veoma raznovrsnu paletu proizvoda, ali u malim serijama. Često potrošači nemaju dovoljno informacija o tim proizvodima, posebno turisti koji dolaze u Crnu Goru, kao i potrošači van Crne Gore. S druge strane, usitnjeni proizvođači i prerađivačka industrija nijesu u mogućnosti da samostalno promovišu sopstvene proizvode. Nedostatak ekonomije obima može se nadomjestiti sa podržanom generičkom promocijom, kao i sa promovisanjem odgovarajućih tržišnih aktivnosti za specifične proizvode. Stoga je potrebno i dalje izvoditi ciljnu podršku i intenzivirati rad na promociji i marketingu crnogorskih proizvoda.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • jačanje konkurentnosti putem promocije crnogorskih poljoprivrednih proizvoda u zemlji i inostranstvu, • uspostavljanje i jačanje veze između turizma i poljoprivrede. • podizanje svijesti potrošača o kvalitetu proizvoda. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Mjera se sprovodi kroz podršku raznim vidovima promotivnih kampanja: <ul style="list-style-type: none"> • organizovanje i učešće na lokalnim i međunarodnim sajmovima, • izložbama i drugim manifestacijama, • reklamiranje putem različitih kanala komunikacije, • informativne i edukativne aktivnosti za potrošače. Prednost imaju aktivnosti promocije i informisanja u okviru registrovanih šema kvaliteta koje ukazuju na specifičnosti proizvoda u pogledu njihovog kvaliteta, proizvodne metode ili doprinosa smanjenju štetnih uticaja na okolinu. Podrška se daje u obliku kofinansiranja na bazi predloženog programa aktivnosti.	
Korisnici	Subjekti koji se bave proizvodnjom i preradom poljoprivrednih proizvoda, lokalne zajednice, nevladine organizacije.	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi, zahtjevu, izvještaju	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa proizvođačima, lokalnim zajednicama i NVO	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjih zahtjeva potencijalnih korisnika i dostavljenih programa	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branimir Vujačić	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos, €
	Učešće na međunarodnim sajmovima	18.000
	Nacionalni sajmovi	13.000
	Regionalni sajmovi izložbe (Dani borovnica, Dani vina i ukljeve, Prva kosa, Maslinijada, i dr)	26.000
	Lokalne izložbe i druge manifestacije	18.000
	Edukativne, informativne, propagandne i marketinške aktivnosti	10.000
UKUPNO	85.000	

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA		
2.2. Osovina 2. Mjere za održivo gazdovanje prirodnim resursima		
2.2.1.	OČUVANJE GENETIČKIH RESURSA U POLJOPRIVREDI	
Razlozi za podsticaj	Crna Gora, kao rijetko koja država, na relativno maloj površini raspolaže bogatim i raznovrsnim živim svijetom – biodiverzitetom. Izuzetno je bogat i genetički fond biljaka i životinja u poljoprivredi, koji se ogleda u velikom broju sorti i rasa, a naročito autohtonih populacija biljaka i životinja koje se koriste za proizvodnju hrane. Ta činjenica obavezuje državu da se biodiverzitetu u oblasti poljoprivrede pokloni dužna pažnja. U tom pravcu su učinjeni važni koraci: u 2007. usvojen je Nacionalni program očuvanja genetičkih resursa u poljoprivredi (2009–2013), a potom i Akcioni plan za njegovu implementaciju. Tim dokumentima Crna Gora se obavezuje da pitanja očuvanja i održivog korišćenja genetičkih resursa u biljnoj proizvodnji i stočarstvu uskladi sa međunarodnim konvencijama i principima. Implementacija ovih dokumenata zahtijeva i odgovarajuću finansijsku podršku iz budžeta, koja se u formi direktnih plaćanja po ha ili grlu usmjerava za stimulisanje poljoprivrednih gazdinstava da održavaju genetičke resurse.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • očuvanje i održivo korišćenje ugroženih autohtonih i lokalnih vrsta i rasa stoke, te biljnih vrsta koje su ugrožene genetskom erozijom; • doprinos očuvanju ukupnog biodiverziteta; • jačanje svijesti o genetičkim resursima kao nacionalnoj vrijednosti Crne Gore, te doprinos njenoj afirmaciji kao ekološke države; • očuvanje i unapređivanje pejzaža. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje za držanje stoke i gajenje bilja, u skladu sa Akcionim planom za očuvanje i održivo korišćenje genetičkih resursa u poljoprivredi.</p> <p>Podrška obuhvata:</p> <p>u stočarstvu: držanje buše u govedarstvu; zetske žuje, sore, pivske pramenke i ljabe u ovčarstvu i domaće balkanske koze;</p> <p>u biljnoj proizvodnji: uzgoj autohtonih sorti vinove loze, voćnih vrsta, uključujući i masline, ratarskih i povrtlarskih kultura i krmnog bilja.</p> <p>Podrška ima oblik plaćanja po grlu za držanje stoke, odnosno po hektaru za gajenje bilja. Podrška iznosi 60 € po uslovnom grlu i 130 € po ha.</p> <p>Napomena: navedeni iznos podrške po grlu i hektaru dodaje se na osnovna plaćanja iz mjera direktne podrške za biljnu i stočarsku proizvodnju (Tržišno-cjenovna politika – Mjere 1.1.1 i 1.1.5).</p> <p>Pored podrške proizvođačima, u okviru ove mjere podržava se i institucionalna podrška realizaciji Akcionog plana za očuvanje biljnih i animalnih genetičkih resursa i program proučavanja resursa gljiva</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva koja ugovorom prihvate obavezu da realizuju preuzete obaveze. Ovlašćene institucije za genetičke resurse u poljoprivredi	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi i priloženom izvještaju, gotovinski Poljoprivrednim proizvođačima preko banaka	
Realizacija	Biotehnički fakultet, odgovorno lice Natalija Perović i Fitosanitarna uprava Zorka Prljević	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjih aplikacija potencijalnih korisnika i podnesenih zahtjeva ovlašćenih organizacija, uz priloženi plan aktivnosti za 2010. godinu.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branko Bulatović	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos, €
	Genetički resursi u stočarstvu: (nabavka muških priplodnih grla 4000 €; premije za 80 grla goveda po 60€ - 4800 €; 1000 ovaca i 200 grla koza po 8 € - 9.600 €; dodatna premija za gajenje 200 grla zetske žuje 7€ po grlu 1400 u skladu sa Akcionim programom	19.800
	Monitoring, identifikacija, inventarizacija i organizacija <i>ex situ</i> konzervacije, morfološka karakterizacija, izvještaji -5.000€; Istraživanja proučavanje morfoloških i proizvodnih osobina domaćeg soja ovce – sore i definisanje njenih tipičnih rasnih odlika – 4.000 €	9.000

	Genetički resursi u biljnoj proizvodnji (direktna plaćanja, inventarizacija, <i>in situ</i> i <i>ex situ</i> konzervacija, proučavanja, formiranje kolekcija i registara, izvještaji i sl.)	15.000
	Proučavanje resursa gljiva: prikupljanje mikološkog materijala, obrada, čuvanje kolekcija, prezentiranje rezultata i štampanje časopisa i sl.	10.000,00
	Edukativne kampanje i jačanje svijesti o potrebi očuvanja genetičkih resursa	4.000,00
	Ukupno	57.800,00

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA**2.2. Osovina 2. Mjere za održivo gazdovanje prirodnim resursima**

2.2.2.	ORGANSKA POLJOPRIVREDA	
Razlozi za podsticaj	Proizvodni sistemi u poljoprivredi Crne Gore uglavnom su ekstenzivni i relativno se jednostavno mogu uključiti u program ograničene upotrebe zaštitnih sredstava, mineralnih đubriva i drugih uslova nadstandardnih tehnologija, kakva je, prije svega, organska proizvodnja. To znači da postoji veliki potencijal da se znatan dio poljoprivrede prilagodi proizvodnim tehnologijama koje omogućuju održivu upotrebu poljoprivrednog zemljišta, a time i dugoročnu zaštitu prirodnih resursa i okoline. Podsticanje tehnologija koje prate ekološke ciljeve može pridonijeti i povećanju obima proizvodnje u okviru šema kvaliteta i time odgovoriti na rastuću domaću i inostranu potražnju za ekološki prihvatljivim proizvodima.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • održivo gazdovanje prirodnim resursima, • smanjenje negativnih uticaja poljoprivrede na okolinu, • očuvanje biodiverziteta, • podizanje kvaliteta poljoprivrednih proizvoda, • doprinos afirmaciji Crne Gore kao ekološke države. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje za organsku proizvodnju u bilo kom segmentu poljoprivrede. Proizvođači treba da poštuju pravila koja su definisana zakonskom regulativom za određen proizvodni sistem.</p> <p>Podrška ima oblik dodatnog plaćanja po hektaru ili po uslovnom grlu stoke i iznosi 150€ po ha za ratarske kulture i uzgajano ljekovito bilje, 250€ po ha za povrće, višegodišnje zasade i sjemenski i sadni materijal, 50€ po uslovnom grlu stoke, 2€ po jedinki živine, 30€ po košnici.</p> <p>Kroz FAO projekat »Podrška malim proizvođačima u organskoj poljoprivredi«, podržava se realizacija dva demonstraciona projekta u cilju edukacije savjetodavaca i farmera o organskoj proizvodnji.</p> <p>U okviru ove mjere, kroz projekat „Program razvoja organske poljoprivrede“, pruža se podrška za investicije u proizvodnju, preradu i distribuciju organskih proizvoda (podrška kroz grant šemu).</p> <p><i>Napomena:</i> navedeni iznos podrške po grlu i hektaru dodaje se na osnovna plaćanja iz mjera direktne podrške za stočarsku i biljnu proizvodnju (Tržišno-cjenovna politika – Mjere 1.1.1 i 1.1.5).</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva koja dobrovoljno prihvataju da barem 5 godina realizuju preuzete obaveze.	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem	
Realizacija	Ministarstvo, Sertifikaciono tijelo "Monteorganica", odgovorno lice Jovan Nikolić	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjih prijava potencijalnih korisnika. Sredstva za realizaciju demonstracionih projekata dodjeljuju se u skladu sa procedurama FAO. Korišćenje sredstava kroz projekat „Program razvoja organske poljoprivrede“ vršiče se u skladu sa kriterijumima utvrđenim Priručnikom za grantove.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Radana Damjanović Ovlašćene inspekcije i službe	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	A. Plaćanje u biljnoj proizvodnji: - za ratarske kulture i uzgoj ljekovitog bilja -150€/ha, - za povrće, višegodišnje zasade i sjemenski i sadni materijal - 250€/ha B. Plaćanje u stočarskoj proizvodnji: - po uslovnom grlu stoke - 50€, - po jedinki živine - 2€, - po košnici - 30€.	65.000
	Realizaciji FAO projekta »Podrška malim proizvođačima u organskoj poljoprivredi«	25.000

	Realizaciji projekta »Program razvoja organske poljoprivrede«	
	- učešće Vlade Kraljevine Danske - 200.000€	260.000
	- učešće budžetskih sredstava - 60.000€	
	Ukupno	350.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA	
2.2. Osovina 2. Mjere za održivo gazdovanje prirodnim resursima	
2.2.3.	ODRŽIVO KORIŠĆENJE PLANINSKIH PAŠNJAKA
Razlozi za podsticaj	<p>Crna Gora je veoma bogata planinskim pašnjacima, koji se tradicionalno koriste putem ekstenzivnog gajenja stoke (goveda, ovaca i koza) za proizvodnju mlijeka i mesa. Planinski pašnjaci su, uključujući i katune na njima, posebno bogatstvo koje doprinosi očuvanju biodiverziteta (specifična flora i fauna, korišćenje prilagođenih lokalnih rasa), a ima i poseban ekonomski značaj. Taj sistem omogućuje proizvodnju tradicionalnih proizvoda (različite vrste sireva, skorup i druge mlječne proizvode, jagnjeće i druge vrste mesa i dr.) koji imaju važnu ulogu u crnogorskoj nacionalnoj kuhinji. Prema raspoloživim podacima, u Crnoj Gori postoji oko 500 katuna od kojih se i danas znatan broj koristi, ali sa mnogo manjim brojem stoke.</p> <p>Jedan broj seoskih domaćinstava i danas praktikuje ovaj vid držanja stoke, čime se održavaju planinski pašnjaci i smanjuju negativne posljedice koje prate napuštanje pašnjaka. Međutim, postoje brojni još nedovoljno iskorišćeni pašnjački resursi. Očuvanje planinskih pašnjaka i katunskog načina stočarenja veoma je važno i sa stanovišta očuvanja prirodne i kulturne baštine.</p> <p>Direktna podrška po grlu stoke koja se izdiže na katune i koristi planinsku pašu može stimulisati poljoprivredna gazdinstva da sačuvaju i dalje razvijaju taj sistem proizvodnje.</p>
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • Očuvanje i racionalno korišćenje prirodnih resursa, • održivo gazdovanje poljoprivrednim zemljištem, • zaštita životne sredine, • očuvanje biodiverziteta, • održavanje prirodne i kulturne baštine, • očuvanje tradicionalnih proizvoda, • obnavljanje pašnjaka zajednice putem uklanjanja šikara i ponovnog pošumljavanja, • sprječavanje erozije zemljišta, • izgradnja vodopaja.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje poljoprivrednim gazdinstvima koja <u>najmanje dva mjeseca</u> u godini drže stoku na katunima.</p> <p>Podrška ima oblik plaćanja po uslovnom grlu. Pod jednim uslovnim grlom (UG) podrazumijeva se: krava težine 500 kg i više, vo, dvoje junadi, 8 ovaca, 10 koza, konj, a ne uzimaju se u obračun za premiju jagnjad i telad.</p> <p>Za obračun se uzimaju sve vrste i kategorije preživara i maksimalno dva konja po gazdinstvu. Minimalan broj za podršku je 5 uslovnih grla.</p> <p>Visina podrške iznosi 15 € po uslovnom grlu.</p> <p>Ukoliko je ukupna visina zahtjeva za podršku veća od planiranog iznosa proporcionalno se smanjuje plaćanje po uslovnom grlu.</p> <p>Za podršku za goveda preduslov je da su grla obilježena ušnim markicama i njihovo kretanje na katun prijavljeno putem obrasca Prijavi kretanja (odlazak na katun) u skladu sa zakonskim propisima.</p> <p>Farmerima koji ne ispune ove preduslove umanjije se ukupna podrška za neobilježena grla do 15%, a za neprijavljeno kretanje na katun do 10%.</p> <p>Posebno će se ostvariti podrška u okviru projekta Svjetske banke MIDAS (GEF) i realizovati u skladu sa operativnim priručnikom</p>
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva koja ispunjavaju kriterijume i dobrovoljno prihvataju da barem 5 godina realizuju preuzete obaveze.
Način plaćanja	Direktno poljoprivrednim proizvođačima po ispostavljenoj fakturi, uz izvještaj Službe za selekciju stoke
Realizacija	Biotehnički fakultet – Služba za selekciju stoke, odgovorno lice Gojko Babović
Procedura realizacije	<p>Februar: Služba za selekciju stoke distribuira obrasce za prijavu zajedno sa obrascima za odgajivačke premije (Mjere 1.1.1.) i putem medija najavljuje mjeru,</p> <p>01.mart – 15.april: Poljoprivredi proizvođači se prijavljuju i popunjavaju obrasce za premije</p> <p>Maj – 30.sept.: Služba provjerava stanje na terenu: min. 50% podnesenih zahtjeva, bez obzira na vrstu stoke koja se izdiže.</p> <p>Za goveda Služba provjerava prijavu kretanja preko Elektronske baze podataka.</p> <p>01.–30.oktobar: Izrada izvještaja, formiranje spiskova za premiju i njihovo dostavljanje</p>

	Ministarstvu. 01. novembar – 31. decembar isplata premija Bespovratna podrška za obnavljanje pašnjaka, pošumljavanje, sprječavanje erozije i izgradnju vodopoja biće usklađena sa procedurom Svjetske banke, odnosno GEF-a.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branko Bulatović Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos, €
	Premije za izdig stoke na katune - 23.000 uslovnih grla x 15 €	345.000
	Podrška za obnavljanje pašnjaka, pošumljavanje, sprječavanje erozije, izgradnja vodopoja iz projekta MIDAS – GEF	100.000
	Ukupno	445.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA**2.3. Osovina 3. Mjere za poboljšanje života i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima**

2.3.1.	DIVERZIFIKACIJA EKONOMSKIH AKTIVNOSTI U RURALNIM SREDINAMA	
Razlozi za podsticaj	<p>Većina ruralnog stanovništva, osim poljoprivrede, ima malo drugih izvora dohotka. U mnogim područjima razvoj poljoprivrede ima ograničene mogućnosti, a sa druge strane postoji znatan broj nezaposlenih ili djelimično zaposlenih koji traže alternativne načine zapošljavanja. Tu poseban značaj može da ima razvoj drugih ekonomskih (nepoljoprivrednih) aktivnosti na poljoprivrednim gazdinstvima i u šumarstvu, kao i razvoj različitih vrsta aktivnosti i servisa koji nijesu tijesno vezani za poljoprivredu. Generalno gledano, postoji znatan potencijal u turizmu, koji je u ruralnim sredinama samo djelimično iskorišćen.</p> <p>Podrškom dodatnim mogućnostima zapošljavanja mogu se u nekim sredinama zaustaviti negativni trendovi depopulacije i praznjenja sela. Diverzifikacija aktivnosti na gazdinstvima neophodna je za zapošljavanje i održivi razvoj ruralnih područja, i njome se može pridonijeti boljem uravnoteženju regionalnog razvoja u ekonomskom i socijalnom smislu.</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje životnih uslova i kvaliteta života u ruralnim područjima, • povećanje dohotka na poljoprivrednim gazdinstvima, • povećavanje zapošljavanja u ruralnim područjima, • zaustavljanje depopulacije, • iskorišćavanje potencijala u turizmu. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje nosiocima i članovima porodičnih poljoprivrednih gazdinstava i drugih domaćinstava u seoskim sredinama koji pokreću nepoljoprivredne aktivnosti. Podržavaju se investicije koje stvaraju mogućnost otvaranja novih radnih mjesta u nepoljoprivrednom sektoru ili modernizaciju već postojećih nepoljoprivrednih aktivnosti koje obuhvataju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • direktnu prodaju domaćih proizvoda na gazdinstvu, pružanje smještaja i drugih oblika seoskog turizma, socijalne usluge, • domaće zanate (npr. proizvodnja lokalnih proizvoda od vune, drveta, keramike, kože), • trgovinu poljoprivrednih i drugih proizvoda, • druge djelatnosti važne za ekonomski razvoj ruralnih sredina. <p>Podrška ima oblik kofinansiranja projekata cjelovitih ili zaokruženih parcijalnih rješenja. Podržava se adaptacija postojećih i izgradnja novih objekata, nabavka potrebne opreme, kao i troškovi pripreme projekta, promocije i marketinga. Zahtjev za podršku treba da sadrži plan aktivnosti i rezultata, sa elementima tehničke i ekonomske specifikacije projekta. Podrška iznosi najviše 30% ukupne vrijednosti projekta. Maksimalni iznos podrške po jednom projektu je 4000€.</p>	
Korisnici	Nosioци ili članovi porodičnih poljoprivrednih gazdinstava. Preduzetnici, zadruge i drugi privredni subjekti, koji djelatnost pokreću u ruralnim područjima.	
Način plaćanja	Po dostavljenoj fakturi i izvještaju	
Realizacija	Ministarstvo poljoprivrede u saradnji sa donatorima	
Procedura realizacije	Na bazi prispjelih zahtjeva ili konkursa "POSAO ZA VAS" ili kao dio donatorskog projekta. Podrška se obezbjeđuje na bazi dokaza o realizaciji investicije i terenskog izvještaja ovlaštene službe.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Radana Damjanović Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Ukupno	60.000

2. MJERE RURALNOG RAZVOJA		
2.3. Osovina 3. Mjere za poboljšanje života i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima		
2.3.2.	OBNOVA I RAZVOJ SELA I IZGRADNJA SEOSKE INFRASTRUKTURE	
Razlozi za podsticaj	Loša seoska infrastruktura (obezbjedećenost lokalnim putevima, vodom, u nekim područjima i strujom) karakteristična je za mnoga ruralna područja u Crnoj Gori, posebno u udaljenim planinskim područjima. Takvo stanje negativno utiče na ekonomski i socijalni status ruralnih područja i doprinosi depopulaciji sela. Zaustavljanje ovog trenda i postizanje održivog razvoja ruralnih područja jedan je od važnijih izazova ukupnog razvoja Crne Gore. Obnova i razvoj sela nijesu mogući bez izdašne podrške iz budžetskih sredstava.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje životnih uslova i kvaliteta života u ruralnim područjima, • stvaranje uslova za razvoj poljoprivrede i diverzifikaciju ekonomskih aktivnosti na poljoprivrednim gazdinstvima i u seoskim sredinama u cjelini. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izgradnju lokalnih puteva (do pojedinih ili grupa seoskih domaćinstava, pristup katunima), • izgradnju objekata za vodosnabdijevanje u seoskim sredinama, • izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih objekata koji su od zajedničke važnosti za lokalne zajednice (škole, ambulante, veterinarske ambulante, domovi kulture, sakralni objekti, elektro i PTT mreža, stočne i zelene pijace i dr.), • rješavanje lokalnih pitanja zaštite životne sredine, • organizaciju turističkih i drugih manifestacija, projekti održavanja i korišćenja prirodne i kulturne baštine koje doprinose razvoju sela. <p>Podrška ima oblik kofinansiranja projekata. Zahtjev za podršku treba da sadrži opis projekta sa očekivanim rezultatima i specifikaciju troškova sa elementima tehničke specifikacije kao i prikazom učešća podnosioca zahtjeva.</p> <p>Kroz ovaj vid podrške obezbijediće se i sredstva za kofinansiranje projekta mašinskih prstenova na sjeveru Crne Gore, koji se finansira iz IPA programa EU.</p>	
Korisnici	Sela, zaseoci i grupe sela, lokalne zajednice, poljoprivredna gazdinstva i privredni subjekti u ruralnim sredinama.	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi i ugovoru o gradnji, koji potpisuje lokalna zajednica, ili lokalna samouprava, Direkcija za javne radove ili Ministarstvo; po ispostavljenoj fakturi sa otpremnicom za preuzetu robu; na bazi zahtjeva	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa podnosiocima zahtjeva i donatorima	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi prijava potencijalnih korisnika. Selekcija projekata vrši se na osnovu objektivnih kriterijuma.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Vojin Lješević	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos, €
	Učešće u izgradnji puteva, nasipanje i pročišćavanje i projekta kofinansiranje mašinskih prstenova	450.000
	Učešće u izgradnji bistijerni, kaptaža, rezervoara, adaptacija, postojećih bistijerni, nabavka cijevi raznih profila i izrada bunara, i elektrifikacija katuna.	80.000
	Učešće u izgradnji ostalih infrastrukturnih sadržaja u ruralnom području (mostovi, hitne intervencije na vodotocima i dr.)	40.000
	Podrška radu osnovnih škola sa malim brojem učenika	50.000
	Ukupno	620.000

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

BUDŽET Agro2010.

OPŠTE USLUGE I SERVISI U POLJOPRIVREDI

3. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.1.	OBRAZOVANJE, ISTRAŽIVANJA, RAZVOJ I ANALIZE	
Razlozi za podsticaj	<p>Moderan koncept održivog razvoja poljoprivrede i ruralnih područja sve više zahtijeva da bude zasnovan na znanju. To podrazumijeva jačanje obrazovne komponente, istraživanja usmjerenih u rješavanje razvojnih izazova i problema, kao i izradu brojnih analiza koje su osnova za definisanje i implementaciju agrarne politike i ocjenu njenih efekata. Reforme i prilagođavanje Zajedničkoj poljoprivrednoj politici EU još više nameće potrebu snažne institucionalne podrške koju nije moguće obezbijediti bez jačanja kadrova i istraživačko-razvojne funkcije.</p> <p>Stanje u Crnoj Gori iskazuje deficite u naučno-razvojnog sektoru, koji u znatno većoj mjeri treba da podržava razvoj poljoprivrede i izvođenje politike kompatibilne sa CAP, pogotovo na području ruralnog razvoja. Poseban je deficit u oblasti ekonomskih analiza i uspostavljanja efikasnog monitoringa za sprovođenje agrarne politike. Zato treba nastaviti i jačati podršku obrazovanja deficitarnih kadrova u poljoprivredi, kao i podršku za ciljna istraživanja i razvojne projekte. Posebno će mjesto imati izrada ekonomskih analiza u poljoprivredi, kao i naučno-razvojna podrška sprovođenju Strategije.</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • razvoj poljoprivrede zasnovan na znanju, • jačanje institucionalne podrške za razvoj održive poljoprivrede, • brže sprovođenje reformi i pridruživanja EU, • jačanje kadrovskih potencijala za bržu primjenu novih tehnologija i inovacija u poljoprivredi. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se usmjerava u:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje uslova školovanja u postojećim srednjim poljoprivrednim školama i poljoprivrednom fakultetu, i stipendiranju deficitarnih kadrova u zemlji i inostranstvu i podrška radu regionalnih kancelarija, kao što je Agro biznis info centar – Žabljak, • jačanje naučnoistraživačkog i razvojnog rada sa direktnom primjenom u poljoprivredi za potrebe izvođenja Strategije, • izradu ekonomskih analiza za potrebe agrarne politike (planiranje mjera i ocjena efekata njihove primjene). <p>Za poboljšanje uslova školovanja podrška se daje na osnovu aplikacije škola, koja mora sadržati opis i argumentaciju projekata. Podržavaju se investicije u zgrade, opremu i mehanizaciju potrebnu za izvođenje praktične nastave vezane za poljoprivredu i ruralni razvoj.</p> <p>Podrška naučnoistraživačkom radu daje se za projekte u okviru tema koje zahtijeva Ministarstvo poljoprivrede i koje podržavaju izvođenje Strategije. Prijave istraživačkih projekata moraju sadržati program kojim se dokazuje da će istraživanja imati efekte na razvoj ili na ubrzavanje procesa integracije u EU. Projekte mogu kandidovati timovi domaćih i/ili inostranih stručnjaka. Ministarstvo može učestvovati u kofinansiranju projekata sa drugim Vladinim institucijama.</p> <p>Izrada ekonomskih analiza u poljoprivredi, evaluacija projekata i mjera agrarne politike, izrada godišnjih izvještaja, sprovodi se na zahtjev Ministarstva poljoprivrede. U okviru ove mjere mogu se finansirati li sufinansirati i druge <i>ad hoc</i> mjere i aktivnosti Ministarstva (povremene komisije, ekspertize i sl.).</p>	
Korisnici	Obrazovne i naučnoistraživačke ustanove i organizacije, regionalne kancelarije, ekspertski timovi ili pojedinci, studenti deficitarnih zanimanja.	
Način plaćanja	Na bazi zahtjeva, po ispostavljenoj fakturi za ugovoreni i obavljeni posao i izvještaj.	
Realizacija	Ministarstvo, u saradnji sa Univerzitetom CG, drugim institucijama i angažovanim ekspertima	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjih zahtjeva potencijalnih korisnika i na bazi rješenja Ministarstva. Selekcija projekata vrši se na osnovu objektivnih kriterijuma.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Branimir Vujačić	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Poboljšanje uslova srednjeg i visokog obrazovanja stipendiranje deficitarnih kadrova u zemlji i inostranstvu, rad regionalnih kancelarija	30.000

Jačanje naučnoistraživačkog i razvojnog rada sa direktnom primjenom u poljoprivredi za potrebe izvođenja Strategije	25.000
Ekonomske analize za potrebe agrarne politike	20.000
Izrada zakona i podzakonskih propisa	25.000
Agrarni tržišno informacijski sistem	10.000
Angažovanje eksperata	20.000
Ukupno	130.000

3. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.2.	PROGRAM UNAPREĐIVANJA STOČARSTVA	
Razlozi za podsticaj	<p>Stočarstvo predstavlja dominantnu granu ukupne poljoprivrede Crne Gore i njime se bavi najveći broj seoskih gazdinstava. U zavisnosti od vrste stoke, različit je stepen unapređivanja genetskog potencijala i poboljšanja rasne strukture. Sve izoštrenija konkurencija zahtijeva visoku proizvodnju po jedinici, odnosno priplodnom grlu, što se ne može ostvariti bez sistematičnog rada na dosljednom sprovođenju odgajivačko-selekcijских programa za pojedine vrste i rase stoke.</p> <p>U sprovođenju mjera unapređivanja stočarstva Crna Gora uvodi međunarodne principe, posebno pravila i procedure Međunarodne komisije za kontrolu produktivnosti stoke (ICAR). Uspješno sprovođenje programa unapređivanja, pored funkcionisanja stručne službe za stočarstvo, zahtijeva i obezbjeđivanje kvalitetnog sjemena za vještačko osjemenjivanje krava i korišćenje kvalitetnih priplodnjaka tamo gdje se vještačko osjemenjivanje ne primjenjuje. Imajući u vidu karakteristike crnogorskog stočarstva (veličinu populacija, razvijenost pojedinih sektora, dosadašnji rad na unapređivanju i sl.), to nije moguće obezbijediti bez podrške iz budžetskih sredstava.</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • Poboljšanje konkurentnosti stočarske proizvodnje unapređivanjem genetskog potencijala priplodne stoke, • uvođenje i primjena međunarodnih standarda u programima unapređivanja stoke. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>a) Podržava se nabavka sjemena za vještačko osjemenjivanje (v.o.) krava, uz ispunjavanje potrebnih uslova u pogledu kvaliteta, koji se definišu u raspisanom tenderu.</p> <p>b) U udaljenijim seoskim područjima, gdje nije moguće organizovati sprovođenje v.o., podržava se korišćenje kvalitetnih bikova za prirodni pripust, uz uslov da su odabrani i licencirani u skladu sa predviđenom zakonskom procedurom.</p> <p>c) Podržavaju se izložbe priplodne stoke koje se unaprijed jasno definišu.</p> <p>- Nabavka sjemena za v.o. podržava se u cjelosti, a licencirani priplodnjaci najviše do 120 € po grlu. Ukoliko broj odabranih i licenciranih priplodnjaka bude veći od planom predviđenih sredstava, iznos po priplodnjaku se proporcionalno smanjuje. Predmet podrške može biti i korišćenje u rasplodu priplodnjaka drugih stočnih vrsta (pastuvi, priplodni ovnovi i jarčevi, nerastovi). Programom je predviđena obuka farmera radi unapređenja znanja u ovoj oblasti.</p> <p><u>Napomena:</u> komponenta b finansijskog plana, koji slijedi (licencirani priplodnjaci), odnosi se na premije koje će se isplatiti po osnovu prava stečenog u 2009.godini, u skladu sa linijom 3.2. Agrobudžeta za 2009.</p>	
Korisnici	Poljoprivredna gazdinstva uključena u realizaciju odgajivačko-selekcijских programa u stočarstvu	
Način plaćanja	Isplata po komponentama: a) isplata odabranom dobavljaču sjemena u skladu sa sklopljenim ugovorom; b) gotovinske uplate preko banaka poljoprivrednim proizvođačima po spiskovima Službe za selekciju stoke; i c) po ispostavljenom predračunu organizatora izložbe	
Realizacija	Biotehnički fakultet – Služba za selekciju stoke odgovorno lice Gojko Babović	
Procedura realizacije	Godišnji program rada Službe za selekciju stoke	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Blažo Rabrenović Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	a) Sjeme za vještačko osjemenjivanje krava (56.000)	130.000
	b) Licencirani priplodnjaci - premije za licencirane bikove 395 grla x 120€ = 47.400€ - premije za licencirane pastuve 342 grla x 120€ = 41040€	88.440
	c) Regionalne izložbe stoke (Nikšić, Pljevlja) i smotra konja Žabljak i edukacija farmera	27.000
	Ukupno	245.440
<i>Napomena:</i> Ukoliko se nakon raspisanog tendera za nabavku sjemena utroši manji iznos od planiranog, preostali dio će se utrošiti na dodatno opremanje veterinarskih ambulanti koje izvode vještačko osjemenjivanje krava, u skladu sa naknadno utvrđenom procedurom.		

3. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.3.	PROGRAM STRUČNIH I SAVJETODAVNIH POSLOVA U STOČARSTVU	
Razlozi za podsticaj	<p>Crna Gora je u 2000. otpočela program unapređivanja govedarstva na novim osnovama i u tu svrhu osnovana je Služba za selekciju stoke, kao jedinica u sastavu Biotehničkog instituta (sada fakulteta). I pored evidentnih rezultata koji su ostvareni na unapređivanju kvaliteta priplodnih grla u govedarstvu posljednjih godina, još uvijek je veoma nizak populacijski prosjek proizvodnje mlijeka i mesa. Međutim, prinos mlijeka po kravi na najboljim farmama, koje su uključene u redovnu kontrolu produktivnosti, ne zaostaje za zemljama sa razvijenim govedarstvom, ali je u pitanju veoma mali dio ukupne populacije.</p> <p>Stoga je potrebno nastaviti i intenzivirati rad na unapređivanju goveda uključivanjem većeg broja grla u zvaničnu kontrolu, zatim intenzivirati rad na unapređivanju genetskog potencijala ovaca i koza, i drugih vrsta stoke.</p> <p>Istovremeno, Služba obavlja i sve veći obim savjetodavnih poslova u stočarskoj proizvodnji. Moderan koncept razvoja pred Službu postavlja sve više zahtjeva u smislu pružanja različitih vrsta usluga poljoprivrednim proizvođačima. Jedan od ozbiljnih izazova u narednom periodu za Službu jeste osposobljavanje i obuka farmera za podnošenje zahtjeva za direktnu podršku i za ispunjavanje brojnih EU standarda koji su vezani za očuvanje životne sredine i bezbjednost hrane, zaštitu i dobrobit životinja (cross-compliance). Takođe, važno će mjesto u aktivnostima Službe imati pomoć i podrška poljoprivrednim proizvođačima i proizvođačkim organizacijama u pripremi i kandidovanju projekata za IPARD podršku.</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • Pобољшanje konkurentnosti stočarske proizvodnje unapređivanjem genetskog potencijala priplodne stoke, • jačanje institucionalne podrške za razvoj održive poljoprivrede, • uvođenje i implementacija međunarodnih standarda u programe unapređivanja stoke, • jačanje kadrovskih potencijala za bržu primjenu novih tehnologija i inovacija u poljoprivredi. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>U okviru Biotehničkog fakulteta podržava se rad Službe za selekciju stoke u realizaciji odgajivačko-seleksijskih programa u stočarstvu i pružanju brojnih usluga poljoprivrednim proizvođačima.</p> <p>Uslov za podršku je godišnji program rada, sa detaljno razrađenim obimom mjera, dinamikom njihove realizacije, finansijskim aspektima i očekivanim efektima. Za verifikaciju rezultata služi detaljni godišnji izvještaj.</p> <p>Za dalje jačanje Službe neophodna je nabavka „tehničkih sredstava“ (vozila i računara) u cilju povećanja kapaciteta za potrebe realizacije svojih aktivnosti i obezbjeđenje konsultanta koji bi pomogao izradi Kodeksa dobrih poljoprivrednih praksi</p>	
Korisnici	Biotehnički fakultet - Služba za selekciju stoke	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi za rad Službe, sa tekućim izvještajem	
Realizacija	Biotehnički fakultet - Služba za selekciju stoke, odgovorno lice Milan Marković	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjeg programa rada Službe za selekciju stoke Podrška jačanju Službe iz projekta MIDAS biće usklađena sa procedurama Svjetske banke	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Vukica Perović (za komponentu 1) i Branko Bulatović (za komponentu 2)	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	1. Program poslova selekcije i savjetodavnih usluga u stočarstvu (prema Programu rada Službe za 2010.)	309.007
	2. Jačanje Službe za selekciju stoke kroz projekat MIDAS (tehnička pomoć i obuka, opremanje službe) – Svjetska banke	322.769
	Ukupno	631.776

3. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.4.	PROGRAM STRUČNIH POSLOVA U BILJNOJ PROIZVODNJI	
Razlozi za podsticaj	Biljnu proizvodnju u Crnoj Gori karakterišu brojne specifičnosti i strukturni nedostaci, koji uz podršku određenih faza mogu biti prevaziđeni, a ovaj vid poljoprivredne proizvodnje dovesti na veći nivo efikasnosti stvaranjem pretpostavki za primjenu međunarodnih standarda. Takođe, implementacija Zakona o sjemenu poljoprivrednog bilja i Zakona o sadnom materijalu, koji su u znatnoj mjeri usklađeni sa EU propisima, nalaže sprovođenje niza mjera, radi postizanja viših standarda kvaliteta u rasadničkoj proizvodnji, kao i za inovaciju postojećeg sortimenta.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • jačanje institucionalne podrške za razvoj održive poljoprivrede; • uvođenje i implementacija međunarodnih standarda u sjemenskoj i rasadničkoj proizvodnji; • modernizacija sortimenta. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podržava se rad ovlašćenih institucija koje se bave: oplemenjivanjem, proizvodnjom predosnovnog sjemenskog i sadnog materijala, čuvanjem uzoraka sjemenskog materijala i registrovanih sorti, provjeravanjem genetskih osobina i upotrebne vrijednosti: novih domaćih i stranih sorti u referentnim kolekcijama, održavanjem i izučavanjem sorti u njima u skladu sa zakonskim propisima.</p> <p>U okviru programa predmet podrške može biti: dobijanje (stvaranje) novih sorti, proizvodnja predosnovnog sjemenskog i sadnog materijala, formiranje referentne kolekcije sorti i podloga.</p> <p>Uslov za podršku je godišnji program rada, sa detaljno razrađenim obimom mjera, dinamikom njihove realizacije, finansijskim aspektima i očekivanim efektima. Za verifikaciju rezultata služi detaljni godišnji izvještaj.</p>	
Korisnici	Ovlašćene institucije za proizvodnju predosnovnog sjemenskog i sadnog materijala, i formiranje referentne kolekcije sorti i podloga.	
Način plaćanja	Ovlašćenim institucijama na žiro račun nakon dobijanja izvještaja o realizaciji programa rada i po ispostavljenom fakturi.	
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa Biotehničkim fakultetom, odgovorno lice Natalija Perović	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi programa rada, a nakon dostavljanja Ministarstvu izvještaja o obavljenom poslu sa fakturom.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Marija Krstić	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Podrška proizvodnje predosnovnog sjemenskog i sadnog materijala	10.000
	Formiranje referentne kolekcije sorti i podloga	50.000
	Ukupno	60.000

3. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.5.	PROGRAM SAVJETODAVNIH POSLOVA U BILJNOJ PROIZVODNJI	
Razlozi za podsticaj	Crna Gora je uspostavila koncept savjetodavne službe tako da savjetodavne poslove u biljnoj proizvodnji sprovodi Savjetodavna služba, koja ima nezamjenljivu ulogu u unapređivanju poljoprivrede i uvođenju tehnoloških inovacija. Moderan koncept razvoja pred Savjetodavnu službu u biljnoj proizvodnji postavlja sve više zahtjeva u smislu pružanja različitih vrsta servisa poljoprivrednim proizvođačima. Savjeti u samoj proizvodnji su samo jedan, a nikako jedini zadatak. Jedan od ozbiljnih izazova u narednom periodu za jeste osposobljavanje i obuka farmera za podnošenje zahtjeva za direktnu podršku i za ispunjavanje brojnih EU standarda koji su vezani za očuvanje životne sredine i bezbjednost hrane, zaštitu i dobrobit životinja (cross-compliance). Takođe, važno će mjesto u aktivnostima Službe imati pomoć i podrška poljoprivrednim proizvođačima i proizvođačkim organizacijama u pripremi i kandidovanju projekata za IPARD podršku.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • podizanje konkurentnosti poljoprivrede putem modernizacije i uvođenja tehnoloških inovacija, • jačanje institucionalne podrške razvoju poljoprivrede, • podrška sprovođenju reformi i pridruživanja EU, • podizanje stručnog nivoa proizvođača, • jačanje kadrovskih potencijala za bržu primjenu novih tehnologija i inovacija u poljoprivredi. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	U okviru ove mjere finansijski se podržavaju savjetodavne aktivnosti Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji. Neophodan uslov za podršku je godišnji program rada, sa detaljno razrađenim obimom mjera, dinamikom njihove realizacije, finansijskim okvirom i očekivanim efektima. Rezultati se verifikuju na bazi detaljnog godišnjeg izvještaja, koji se podnosi Ministarstvu. Služba treba da pruža široku lepezu servisa poljoprivrednim proizvođačima, uključujući i osposobljavanje za korišćenje podrške u skladu sa EU regulativom. Za dalje jačanje Službe neophodna je nabavka „tehničkih sredstava“ (vozila i računara) u cilju povećanja kapaciteta za potrebe realizacije svojih aktivnosti i obezbjeđenje konsultanta koji bi pomogao izradi Kodeksa dobrih poljoprivrednih prakse	
Korisnici	Biotehnički fakultet - Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi za rad Službe, sa tekućim izvještajem	
Realizacija	Biotehnički fakultet - Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji, odgovorno lice Vukota Stanišić	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjeg programa rada Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji Podrška jačanju Službe iz projekta MIDAS biće usklađena sa procedurama Svjetske banke	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Vukica Perović (za komponentu 1) i Branko Bulatović (za komponentu 2)	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	1. Program poslova savjetodavnih usluga u biljnoj proizvodnji (prema Programu rada Službe za 2010.)	300.008
	2. Jačanje Savjetodavne službe u biljnoj proizvodnji kroz projekat MIDAS (tehnička pomoć i obuka, opremanje službe) – Svjetska banka	322.767
	Ukupno	622.775

3. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.6.	PROGRAM MJERA KONTROLE KVALITETA PROIZVODA	
Razlozi za podsticaj	Crnogorska poljoprivreda, iako malog obima, tržištu nudi veoma široku paletu proizvoda. Zahtjevi potrošača su sve veći, a implementacija zakonskih propisa nalaže da svi proizvodi koji se stavljaju u promet mora da budu pod odgovarajućim vidovima nadzora i kontrole kvaliteta. Dodatne zahtjeve postavlja harmonizacija sa EU propisima. Crna Gora je u dosadašnjem periodu podržavala jačanje institucija za kontrolu kvaliteta, prvenstveno kroz formiranje i opremanje novih i jačanje postojećih laboratorija, zatim kroz razne vidove obuke i stručnog osposobljavanja. Budući da je proces usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa propisima EU veoma zahtjevan, potrebno je nastaviti i dinamizirati podršku uspostavljanju i funkcionisanju laboratorija za kontrolu kvaliteta u skladu sa zakonskim propisima.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • obezbjeđivanje stabilne ponude bezbjedne hrane, prihvatljive u pogledu kvaliteta i cijena, • jačanje institucionalne podrške za razvoj održive poljoprivrede, • brže sprovođenje reformi i pridruživanja EU, • jačanje kadrovskih potencijala za bržu primjenu novih tehnologija i inovacija u poljoprivredi, • jačanje konkurentnosti proizvođača hrane. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Mjera se odnosi na podršku redovnoj kontroli i unapređivanju kvaliteta poljoprivrednih proizvoda, prvenstveno kroz opremanje i funkcionisanje laboratorija za kontrolu kvaliteta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laboratorije za mljekarstvo i • Laboratorije za ispitivanje kvaliteta jakih alkoholnih pića, <p>Uslov za podršku je godišnji program rada laboratorija, sa detaljno razrađenim obimom mjera, dinamikom njihove realizacije, finansijskim aspektima i očekivanim efektima. Za verifikaciju rezultata služi detaljni godišnji izvještaj.</p>	
Korisnici	Biotehnički fakultet: Laboratorija za mljekarstvo i Laboratorija za ispitivanje kvaliteta jakih alkoholnih pića	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi za rad Laboratorije za mljekarstvo sa izvještajem odnosno uz odobrenje za dodatno opremanje Laboratorije za alkoholna pića	
Realizacija	Biotehnički fakultet, odgovorna lica: Slavko Mirecki i Radmila Pajović	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi godišnjeg programa rada Laboratorije za mljekarstvo, kojeg odobrava Ministarstvo i zahtjeva Laboratorije za alkoholna pića sa obrazloženjem	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorna lica: Lidija Rmuš (za komponentu 1) i Marija Krstić (za komponentu 2)	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	1. Laboratorija za mljekarstvo (učešće u finansiranju operativnih troškova)	75.000
	2. Laboratorija za ispitivanje kvaliteta jakih alkoholnih pića (učešće u finansiranju)	15.000
	Ukupno	90.000

3. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.7.	PROGRAM FITOSANITARNIH MJERA	
Razlozi za podsticaj	Fitosanitarna oblast je važan dio ukupnog sistema bezbjednosti hrane. U fitosanitarnoj oblasti donesen je set zakona koji regulišu ovu oblast: Zakon o zdravstvenoj zaštiti bilja, Zakon o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja, Zakon o sadnom materijalu, Zakon o sredstvima za ishranu bilja, Zakon o sredstvima za zaštitu bilja, Zakon o zaštiti biljnih sorti, Zakon o bezbjednosti hrane, Zakon o genetički modificovanim organizmima, Zakon o ratifikaciji međunarodne konvencije o zaštiti bilja i Zakon o potvrđivanju međunarodnog ugovora o biljnim genetičkim resursima za hranu i poljoprivredu.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • uspostavljanje i funkcionisanje sistema bezbjedne proizvodnje hrane posebno hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje; • monitoring rezidua sredstava za zaštitu, nitrata, sredstava za ishranu bilja • utvrđivanje statusa štetnih organizama, sprječavanje unošenja i širenja štetnih organizama i njihova eradikacija, • proizvodnja zdravstveno ispravnog i kvalitetnog sjemenskog i sadnog materijala • očuvanje biljnih genetskih resursa 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podržava se implementacija Programa fitosanitarnih mjera u 2010 godini, koji sadrži detaljan pregled mjera sa potrebnim iznosom finansijskih sredstava za njihovu implementaciju. Program sadrži mjere iz oblasti:</p> <p>bezbjednosti hrane, sredstava za zaštitu bilja i sredstava za ishranu bilja, zdravstvene zaštite bilja;</p> <p>sjemena i sadnog materijala, biljnih genetičkih resursa;</p> <p>tehnička i administrativna podrška implementaciji programa.</p> <p>Takođe, Program predviđa i naknadu držaocima bilja za umanjeni ili izgubljeni prinos, u skladu sa zakonskim propisima.</p>	
Korisnici	Službe ovlašćene za sprovođenje mjera, laboratorije, držaoci bilja.	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi za obavljene posao, dijelom avansno; po izvještaju; Držaocima bilja na račun preko banaka	
Realizacija	Fitosanitarna uprava, odgovorno lice Zorka Prijević	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi Programa rada Fitosanitarnе uprave Crne Gore. U skladu sa Budžetom za 2010. godinu (funkcionalna klasifikacija 41106 - program 2621). Rezultati se verifikuju na bazi detaljnog godišnjeg izvještaja koji se podnosi Ministarstvu	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Marija Krstić	
Finansijski Plan	Komponente:	
	1.Program zdravstvene zaštite bilja	133.940,44
	1.1 Operativni program stalnog nadzora nad karantinskim štetnim organizmima	
	1.1.1 Stalni nadzor krompirovih cistolikih nematoda KCN	
	1.1.2 Stalni nadzor - <i>Bursaphelenchus xylophilus</i>	
	1.1.3 Stalni nadzor - Pepino mosaik virus	
	1.1.4 Stalni nadzor - Potato spindle tuber viroid	
	1.1.5 Stalni nadzor - <i>Ralstonia solanacearum (Smith) Yabuuchi et al.</i>	
	1.1.6 Stalni nadzor - <i>Clavibacter michigenensis</i>	
	1.1.7 Stalni nadzor - <i>Potato Wart Disease</i>	
	1.1.8 Stalni nadzor - <i>Phytophthora ramorum</i>	
	1.1.9 Stalni nadzor - smotavac karanfila	
	1.1.10 Stalni nadzor - <i>San José Scale</i>	
	1.1.11 Stalni nadzor - <i>Diabrotica virgifera La Conte</i>	
	1.1.12 Stalni nadzor - <i>Dryocosmus kuriphilus Yumatsu</i>	
	1.1.13 Stalni nadzor - <i>Rhynchophorus ferrugineus (Olivier)</i>	
	1.1.14 Stalni nadzor - <i>Anoplophora chinensis (Forster)</i>	
	1.1.15 Stalni nadzor - <i>Bemisia tabaci Gennadius</i>	
1.1.16 Postkontrola sjemenskog krompira – virusi		
1.1.17 Stalni nadzor nad nekim karantinskim virusima		
1.2 Operativni program posebnog nadzora nad nekarantinskim štetnim organizmima		

1.2.1 Posebni nadzor - muva masline <i>Bactrocera oleae</i> Gmel	
1.2.2 Posebni nadzor - voćna muva <i>Ceratitis capitata</i> Wiedemann	
1.2.3 Posebni nadzor - cikade vinove loze - prenosioci fitoplazmi	
1.2.4 Posebni nadzor - bolesti vinove loze i njihovo praćenje – ESKA i dr.	
1.2.5 Posebni nadzor - sprječavanje najezde biljnih štetočina	
1.2.6 Posebni nadzor - invazivne vrste insekata u plastenicima	
1.2.7 Posebni nadzor - nematoda jagode <i>Aphelenchoides fragariae</i>	
1.2.8 Posebni nadzor - <i>Phytophthora infestans</i>	
1.2.9 Posebni nadzor - fitoparazitne nematode u plastenicima <i>Meloidogyne</i>	
1.2.10 Posebni nadzor nad nekim bolestima masline i njihovo praćenje	
1.3 Hitne fitosanitarne mjere i naknada šteta	
2. Program praćenja sredstava za zaštitu i ishranu bilja i bezbjednost hrane	30.015,00
2.1 Monitoring rezidua pesticida u hrani biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje	
2.2 Monitoring nitrata	
2.3 Monitoring i postregistracijsko praćenje sredstava za ishranu bilja	
2.4 Program praćenja sredstava za zaštitu bilja i praćenje rezidua u proizvodnji jagode	
2.5 Mjere u oblasti bezbjednosti hrane biljnog porijekla na nivou primarne proizvodnje	
3. Program za sjemenski i sadni materijal i biljne genetičke resurse	36.000,00
3.1 Sertifikacija sjemenskog materijala poljoprivrednog bilja: - stručni poslovi - zdravstveno stanje - virusi po programu 1.1.16 - KCN po programu 1.1.1 - ostale bolesti - nabavka štampača - sjemenska proizvodnja žitarica	
3.2 Program biljnih genetičkih resursa	
4. Tehnička i administrativna podrška implementaciji programa	20.044,56
Ukupno:	220.000.00

3. PODRŠKA OPŠTIM USLUGAMA I SERVISIMA U POLJOPRIVREDI		
3.8.	OPERATIVNI PROGRAM O ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI ŽIVOTINJA I STVARANJE SAVREMENOG SISTEMA BEZBJEDNOSTI HRANE	
Razlozi za podsticaj	Crna Gora ulaže znatna sredstva u bezbjednost hrane i harmonizaciju pravnih i institucionalnih okvira sa međunarodnim standardima. Imajući u vidu da stočarska proizvodnja predstavlja najznačajniju granu poljoprivrede, sve je veći značaj veterinarske službe za efikasno funkcionisanje sistema očuvanja zdravlja životinja i bezbjedne proizvodnje animalnih proizvoda. Stoga je potrebno nastaviti podršku sprovođenju mjera Operativnog programa o zdravstvenoj zaštiti životinja i druge poslove koji predstavljaju izvršavanje zakonskih obaveza u oblasti veterine i bezbjednosti hrane.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • uspostavljanje i funkcionisanje sistema bezbjedne proizvodnje i prometa hrane animalnog porijekla, • obezbjeđivanje zdravstvene zaštite životinja i praćenje epizootološke situacije, • jačanje institucionalne podrške za bržu implementaciju EU standarda u oblasti zdravlja životinja i proizvodnji animalnih proizvoda. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podržava se puna implementacija Operativnog programa o zdravstvenoj zaštiti životinja, koji sadrži detaljan pregled mjera sa potrebnim iznosom finansijskih sredstava za njihovu implementaciju. Programom se utvrđuju dijagnostička ispitivanja i imunoprofilaktičke, zoosanitarne i biosigurnosne mjere za obezbjeđivanje zdravstvene zaštite životinja, praćenje epizootološke situacije, monitoring rezidua, monitoring zoonoza, plan upotrebe sredstava i uslovi za sprovođenje mjera propisanih zakonom. Program predviđa i naknadu štete poljoprivredinim proizvođačima za životinje koja su ubijene ili zaklane, za stvari i sirovine koje su oštećene, pokvarene ili uništene prilikom sprovođenja mjera određenih za suzbijanje zaraznih bolesti, za one bolesti gdje je to zakonom propisano.</p> <p>Kroz Projekat MIDAS podržaće se niz investicija za stvaranje savremenog sistema bezbjednosti hrane u Crnoj Gori koja dopunjava tehničku pomoć EU u okviru IPA 2008 za razvoj službi bezbjednosti hrane. Potpomoći će unaprjeđenje Specijalističke veterinarske laboratorije u skladu sa međunarodnim standardima. Pored toga, pomoći će i unaprjeđenju fitosanitarnih i veterinarskih graničnih inspeksijskih mjesta (BIP) u Luci Bar i uspostavljanju sistema za neškodljivo uklanjanje nusproizvoda životinjskog porijekla. Izvršiće se preliminarna ispitivanja i priprema za kalsifikaciju objekata za proizvodnju/prerađivanje hrane, kao preduslov za ciljane intervencije za njihovo unaprjeđenje do ispunjavanja higijenskih standarda EU. Projekat će finansirati tehničku pomoć za izradu studija izvodljivosti i biznis planova; laboratorijsku opremu; informatičku i kancelarijsku opremu; logističku podršku i građevinske radove.</p>	
Korisnici	Veterinarske ambulante, Specijalistička veterinarska laboratorija, poljoprivredna gazdinstva, Veterinarska i Fitosanitarna uprava	
Način plaćanja	poljoprivredinim proizvođačima preko banaka, po ispostavljenoj fakturi Veterinarskoj upravi za obavljeni posao uz izvještaj i dijelom avansno	
Realizacija	Veterinarska uprava, odgovorno lice Ivan Popović	
Procedura realizacije	Mjera se sprovodi na bazi Operativnog programa o zdravstvenoj zaštiti životinja u okviru Veterinarske uprave Crne Gore, u skladu sa Budžetom Crne Gore (funkcionalna klasifikacija 41102 – program 2011). Rezultati se verifikuju na bazi detaljnog godišnjeg izveštaja, koji se podnosi Ministarstvu. Podrška za komponentu B realizovaće se iz Projekta MIDAS, u skladu sa procedurama Svjetske banke.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Sunčica Boljević	
Finansijski plan	A) Komponente prema Operativnom programu:	
	Program 1. Praćenje epizootološke situacije i dijagnostika u slučaju sumnje na zarazne bolesti	Iznos, € 80.215
	Program 2. Obezbeđivanje zdravstvene zaštite životinja u opštinama u kojima ne postoji organizovana zdravstvena zaštita	15.000
	Program 3. Suzbijanje i iskorjenjivanje tuberkuloze goveda	394.180
	Program 4. Suzbijanje i iskorjenjivanje enzooske leukoze goveda	175.450
	Program 5. Suzbijanje i iskorjenjivanje bruceloze goveda, ovaca i koza	384.345
	Program 6. Monitoring bolesti plavi jezik	7.400
	Program 7. Dijagnostika bolesti pčela	29.700
	Program 8. Preveniranje i suzbijanje klasične kuge svinja	122.545

Program 9. Preveniranje i suzbijanje bjesnila pasa i mačaka, a u zavisnosti od epizootiološke situacije i ostalih domaćih životinja	25.575
Program 10. Preveniranje i suzbijanje ehinokokoze	1.650
Program 11. Preveniranje i suzbijanje antraksa	1.425
Program 12. Preveniranje i suzbijanje atipične kuge živine	19.500
Program 13. Preveniranje avijarne influence	10.915
Program 14. Identifikacija i registracija goveda	130.700
Program 15. Monitoring rezidua	66.000
Program 16. Monitoring zoonoza - salmoneloza	15.600
Program 17. Monitoring zoonoza - listerija	13.800
Program 18. Monitoring Bovine spongiformne encefalopatije – BSE	6.000
Ukupno:	1.500.000
B) Komponente Projekata MIDAS – stvaranje savremenog sistema bezbjednosti hrane	
1. Unaprijeđenje Specijalističke veterinarske laboratorije	239.913
2. Jačanje veterinarskih i fitosanitarnih graničnih inspekcijских mjesta, Luka Bar	113.528
3. Podrška neškodljivom uklanjanju nusproizvoda životinjskog porijekla	43.072
4. Unaprjeđivanje objekata za preradu hrane	10.455
Ukupno:	406.967
Ukupno A+B:	1.906.967

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

BUDŽET
Agro2010.

SOCIJALNI TRANSFERI SEOSKOM STANOVNIŠTVU

4. SOCIJALNI TRANSFERI SEOSKOM STANOVNIŠTVU		
4.1.	PROGRAM STARAČKIH NAKNADA	
Razlozi za podsticaj	U Crnoj Gori su brojna domaćinstva na selu čiji članovi su se bavili poljoprivredom kao glavnim zanimanjem, ali zbog specifičnosti socijalne politike nijesu bili u mogućnosti da ostvare pravo na redovnu penziju. Takođe, ta domaćinstava se i dalje bave poljoprivredom i na taj način održavaju u životu brojna udaljena sela kojima prijete depopulacija, ili čak potpuno napuštanje. Ministarstvo posebnim vidom socijalne politike - staračkim naknadama, podržava nosioce poljoprivrednih gazdinstava.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • borba protiv siromaštva u ruralnim sredinama; • podizanje kvaliteta života na selu i stvaranje povoljnijih uslova za život. 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Staračka naknada obezbjeđuje se za jednog supružnika, ukoliko živi na selu i bavi se poljoprivredom, a nema nikakva druga socijalna primanja. Pravo na naknadu mogu ostvariti muškarci stariji od 65 godina, a žene starije od 60 godina.	
Korisnici	Nosioци poljoprivrednih gazdinstava, muškarci stariji od 65 godina, žene starije od 60 godina, koji nemaju nikakva druga primanja i koji se bave poljoprivredom.	
Način plaćanja	Gotovinske mjesečne uplate preko Pošte CG, u ime i za račun Ministarstva	
Realizacija	Januar-decembar 2010.godine	
Procedura realizacije	<p>a) Potrebna dokumentacija za ostvarivanje prava na staračku naknadu: zahtjev, dokaz o vlasništvu poljoprivrednog zemljišta koji glasi na jednog od supružnika, dokaz o mjestu prebivališta, izvod iz matične knjige rođenih, izvod iz matične knjige vjenčanih, izvod iz matične knjige umrlih (ukoliko supružnik nije živ), dokaz da je podnosilac zahtjeva slobodnog bračnog stanja (za one koji nijesu stupali u bračnu zajednicu), sudski ovjerena izjava podnosioca zahtjeva da nema nikakva novčana primanja u zemlji ili inostranstvu. Izuzetak je tuđa njega i pomoć, koja ne predstavlja smetnju.</p> <p>b) Navedenu dokumentaciju podnosilac zahtjeva predaje nadležnoj službi za poljoprivredu u lokalnoj samoupravi kojoj pripada, koja vrši provjeru dokumentacije, kao i provjeru primanja po osnovu penzije, boračko-invalidske zaštite i materijalnog obezbjeđenja porodice za oba supružnika, o čemu sačinjava zapisnik koji uz dokumentaciju dostavlja Ministarstvu;</p> <p>c) Odgovorno lice u Ministarstvu razmatra prispjelu dokumentaciju u periodu januar-septembar 2010.godine i donosi rješenja koja važe od septembra tekuće godine; u kontinuitetu provjerava ispunjenost uslova u komunikaciji sa republičkim i područnim jedinicama Fonda PIO, Fonda za zdravstveno osiguranje i Centra za socijalni rad, kao i sa nadležnim službama lokalne samouprave. U slučaju da se utvrde nepravilnosti, korisniku se ukida pravo na naknadu i pokreće se postupak za povraćaj primljenih novčanih sredstava. Sticanjem prava na neko drugo primanje, gubi se pravo na staračku naknadu. Nekompletna dokumentacija se vraća nadležnom službeniku lokalne samouprave radi kompletiranja i dodatnih provjera.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice Dragana Pajović, viši savjetnik	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	Sredstva za isplatu staračkih naknada 5965 korisnika, 40€ po korisniku mjesečno	2.860.800
	Troškovi distribucije	59.200
	Ukupno	2.920.000

5. TEHNIČKA I ADMINISTRATIVNA PODRŠKA IMPLEMENTACIJI PROGRAMA

5. TEHNIČKA I ADMINISTRATIVNA PODRŠKA IMPLEMENTACIJI PROGRAMA		
Razlozi za podsticaj	<p>Dinamičan proces reformi koji se odvija u crnogorskoj poljoprivredi, uključujući ispunjavanje već preuzetih brojnih međunarodnih obaveza, implementaciju NPI, sprovođenje agrarne politike u skladu sa Strategijom i mjerama koje definiše ovaj program, pored institucionalne, zahtijevaju i znatnu finansijsku podršku. Osnivanje institucija, uvođenje novina u svakodnevnu praksu, što je uslov za implementaciju niza mjera agrarne politike, nameće potrebu dodatnog osposobljavanja ljudskih resursa, prvenstveno kroz upoznavanje prakse i iskustava članica EU. Brojni su zadaci u oblasti harmonizacije zakonodavstva sa <i>Acquis communautaire</i> EU, a posebno u kvalitetnoj primjeni nove zakonske regulative. Brojni međunarodni projekti nameću dodatne finansijske obaveze Ministarstvu. Međunarodni integracioni procesi i sprovođenje reformi traže saradnju sa najširim krugom korisnika: asocijacije poljoprivrednika i drugih vidova organizovanja, socijalni partneri, lokalne akcione grupe i dr. Takođe, za uspjeh reformskih aktivnosti veoma je važna pravovremena i kvalitetna medijska prezentacija. Time se doprinosi podizanju demokratskih standarda, posebno u ruralnim sredinama. Stoga je potrebno u godišnjem agrobudžetu planirati sredstva za navedene namjene.</p>	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • jačanje institucionalne podrške za razvoj održive poljoprivrede, • brže i efikasnije sprovođenje reformi i pridruživanja EU, • uvođenje i primjena međunarodnih standarda, jačanje međunarodne saradnje i afirmacija Crne Gore i njenih potencijala, • jačanje kadrovskih potencijala za bržu primjenu novih tehnologija i inovacija u poljoprivredi. • podizanje svijesti o značaju poljoprivrede i njenog razvoja u skladu sa EU modelom, • redovno i kvalitetno informisanje javnosti o mjerama agrarne politike i stepenu napretka u procesu EU integracija. • Realizacija projekta Svjetske banke MIDAS 	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Ova mjera sa višestrukom namjenom usmjerena je u podršku:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprovođenju obaveza u EU integracijama: Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, NPI i drugih preuzetih obaveza kroz funkcionisanje stalnih (Grupa za EU integracije Poljoprivreda i ribarstvo) ili povremenih radnih tijela i komisija, kao i za dodatne troškove harmonizacije zakonodavstva sa <i>Acquis</i> EU i dr., • učlanjivanju Crne Gore u međunarodne organizacije koje su od značaja za razvoj poljoprivrede, • realizaciji međunarodnih projekta koji se realizuju u sektoru poljoprivrede, • aktivnosti savjetodavnih tijela koja su predviđena novim zakonima (Zakon o poljoprivredi, Zakon o bezbjednosti hrane, Zakon o genetički modifikovanim organizmima i sl.), • jačanju administrativnih i institucionalnih kapaciteta kroz dodatnu obuku kadra, podršku kreativnih kadrova i modernizaciju postojeće i nabavku nove opreme, • odnosu sa javnošću u sprovođenju agrarne politike i predstavljanju procesa pristupanja EU. <p>Realizacija projekta MIDAS u 2010 godini (uspostavljanje Jedinice za ruralni razvoj, IPARD agencije, registar, podrška sistematizaciji Ministarstva, upravljanje projektom)</p>	
Korisnici	<p>Stručno savjetodavna tijela Ministarstva, ad hoc radne grupe i komisije, eksperti i grupe eksperata, kreativni kadrovi, elektronski i štampani mediji.</p>	
Način plaćanja	<p>Na bazi zahtjeva, fakture, dostavljenog izvještaja</p>	
Realizacija	<p>Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede</p>	
Procedura realizacije	<p>Mjera se sprovodi na bazi odluka i rješenja Ministarstva. Podrška investicijama iz projekta MIDAS biće usklađena sa procedurama Svjetske banke</p>	
Nadzor i kontrola	<p>Ministarstvo, odgovorno lice Branimir Vujačić za komponente od 1 do 8); Branko Bulatović (za komponentu 9)</p>	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	1. EU integracije: sprovođenje SSP, NPI, funkcionisanje Grupa za EU integracije Poljoprivreda i ribarstvo) ili povremenih radnih tijela i komisija, troškove harmonizacije zakonodavstva sa <i>Acquis</i> EU	55.000
	2. Članstvo u međunarodnim organizacijama (FAO, OIV, IOC, GFCM, SWG i dr)	70.000
	3. Rad i aktivnosti savjetodavnih tijela koja su predviđena novim zakonima	40.000
	4. Usluge prevođenja	20.000

5. Informatička podrška	15.000
6. Jačanje administrativnih i institucionalnih kapaciteta: dodatna obuka kadra, podrška kreativnim kadrovima,	40.000
7. Odnos sa javnošću: sprovođenje agrarne politike i predstavljanje procesa pristupanja EU	30.000
8. Ostali operativni troškovi	25.000
9. Realizacija projekta MIDAS <ul style="list-style-type: none"> • Podrška uspostavljanju Jedinice za ruralni razvoj • Podrška uspostavljanju IPARD agencije • Podrška uspostavljanju registara • Podrška sistematizaciji Ministarstva • Upravljanje projektom 	581.278
Ukupno	876.278

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

BUDŽET Agro2010.

RIBARSTVO

B-1: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA RIBARSTVA

Razlozi za podsticaj	Ribarstvo je od posebnog značaja za ekonomski razvoj priobalnih zemalja kao što je Crna Gora koja ima dragocjene ali neiskorišćene resurse u ovom sektoru. Sektor morskog ribarstva i marikulture u mnogim segmentima nije dovoljno snažan da se takmiči sa efikasnijim partnerima iz Evrope koji mogu snabdijevati tržište po nižim cijenama od onih koje se plaćaju na domaćem tržištu. Takođe, akvakultura odnosno uzgoj pastrmke zbog starog matičnog stoka, neefikasnog načina uzgoja sa sporim prirastom, zbog gubitka vode na uzgajalištima teško da bi mogao ostati konkurentan bez velikog smanjenja proizvodnih troškova i osavremenjavanja proizvodnje. Stoga je potrebno nastaviti izgradnju efikasnog i konkurentnog sektora kroz podršku profesionalnim ribarima, uzgajivačima školjaka i ribe kako bi poboljšali stanje svojih brodova, uslove uzgoja i plasman svojih proizvoda na tržište.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora morskog ribarstva, • unapređivanje profesionalne ribarske flote, • poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora marikulture i akvakulture, • poboljšanje kvaliteta i zdravstvene ispravnosti ribarskih proizvoda i proizvoda iz uzgoja.	
Opis mjere i kriterijumi za podršku	Podrška unapređivanju profesionalne ribarske flote odnosi se na kofinansiranje profesionalnim ribarima (kojima je izlov ribe osnovna djelatnost) za nabavku opreme za modernizaciju brodova u cilju smanjenja troškova popravki i održavanja kao i poboljšanja higijene i kvaliteta proizvoda, uslova rada i bezbjednosti na brodovima. Maksimalno učešće javnih sredstava iznosi do 40 % vrijednosti opreme, maksimalno do 4.000 € po projektu. Pravo na podršku imaju profesionalni ribari (preduzetnik/privredno društvo) nosioci dozvole za privredni ribolov koji su članovi Udruženja profesionalnih ribara potpisnika Sporazuma o saradnji sa Ministarstvom. Podrška poboljšanju konkurentnosti i efikasnosti sektora marikulture i akvakulture odnosi se na kofinansiranje uzgajivača ribe i školjaka za nabavku opreme za automatizaciju procesa uzgoja, nabavku opreme za poboljšanje higijene u pogledu bezbjednosti hrane i plasiranja proizvoda uzgoja na tržište. Maksimalno učešće javnih sredstava iznosi do 40 % vrijednosti opreme, maksimalno do 4.000 € po projektu. Pravo na podršku imaju registrovani uzgajivači ribe koji proizvode količinu veću od 10 t i registrovani uzgajivači školjaka koji proizvode količinu veću od 5 t.	
Korisnici	Profesionalni ribari (kojima je izlov ribe osnovna djelatnost), uzgajivači ribe i školjaka	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem saradnika iz jedinice za ribarstvo Ministarstva	
Realizacija	Ministarstvo, odgovorno lice: Slavica Pavlović	
Procedura realizacije	Uslov za korišćenje sredstava za unapređivanje profesionalne ribarske flote je da nosioci dozvole za privredni ribolov dostave zahtjev Ministarstvu sa fakturom o nabavljenoj opremi sa dokazom o plaćanju iste. Svi računi i dokazi o plaćanju moraju glasiti na ime podnosioca zahtjeva. Uslov za korišćenje sredstava za poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora marikulture i akvakulture je da uzgajivači ribe i školjaka dostave zahtjev Ministarstvu sa fakturom o nabavljenoj opremi sa dokazom o plaćanju iste kao i osnovne podatke o proizvodnim kapacitetima uzgajališta. Svi računi i dokazi o plaćanju moraju glasiti na ime podnosioca zahtjeva.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice: Slavica Pavlović Inspekcija za ribarstvo	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	A. Unapređivanje ribarske flote Učešće u troškovima nabavke opreme za modernizaciju brodova, poboljšanje higijene i kvaliteta proizvoda, poboljšanje uslova rada i bezbjednosti na brodovima	90.000
	B. Razvoj marikulture i akvakulture Učešće u troškovima nabavke opreme za automatizaciju procesa uzgoja, opreme za poboljšanje higijene u pogledu bezbjednosti hrane i plasiranja proizvoda akvakulture na tržište	90.000
	UKUPNO	180.000

B-2: ODRŽIVO UPRAVLJANJE I OČUVANJE RIBLJEG FONDA

Razlozi za podsticaj	Iskorišćavanje ribljih resursa treba da se vrši u skladu sa održivim ekonomskim, ekološkim i socijalnim razvojem što se ostvaruje, između ostalog, pravilnim i racionalnim obavljanjem ribolova i primjenom principa predostrožnosti u sprovođenju mjera zaštite i očuvanja živih resursa mora uz održavanje biološkog diverziteta. Istraživanja u ribarstvu su potrebna za popunjavanje nedostataka u razumijevanju ribarstva, postizanje ciljeva odgovornog upravljanja i za identifikovanje novih mogućnosti za ribolov. Slatkovodne ribolovne vode u Crnoj Gori svojim kapacitetima i čistom i kiseonikom bogatom vodom predstavljaju veliki potencijal za uzgoj ribe, posebno pastrmke, i razvoj sportsko ribolovnog turizma. Istraživanja ribolovnih voda i izrada ribolovnih osnova predstavlja osnovu za održivo gazdovanje ribljim fondom i planiranje poribljavanja sa kvalitetnom mlađi odgovarajućeg rječnog sliva.
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • pouzdana procjena raspoloživih resursa ribe i drugih morskih organizama (demersalne, sitne plave ribe, školjke) sa kapacitetom za utvrđivanje kvote za izlov, • zdravstveno bezbjedne zone ribolovnog mora za uzgoj proizvoda marikulture, • pouzdana procjena raspoloživih ribljih resursa u slatkovodnim ribolovnim vodama, urađene ribolovne osnove, • razvoj sportsko ribolovnog turizma, • jačanje aktivnosti sportsko ribolovnih klubova u zaštiti ribolovnih voda i ribljih resursa, • jačanje udruženja profesionalnih ribara i uzgajivača, • održavanje i unapređivanje ribarskog informacionog sistema.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podržava se rad Instituta za biologiju mora, nadležne naučne ustanove za poslove morskog ribarstva i marikulture, koji obavlja godišnje monitoringe demersalnih, pelagičnih resursa i resursa obalnog ribolova u Bokokotorskom zalivu. Takođe, laboratorija Instituta mora da ojača kontrolu zdravstvene ispravnosti morske vode odnosno poboljša kapacitete za obavljanje monitoringa i biomonitoringa kvaliteta morske vode za marikulturu pri tome ispunjavajući osnovne zahtjeve date propisima EU. U tom smislu će se izvršiti neophodni unutrašnji građevinski radovi na adaptaciji i rekonstrukciji Instituta koji će biti finansirani kroz MIDAS projekat.</p> <p>Podržava se rad Prirodno matematičkog fakulteta – Odsjek za biologiju u izradi ribolovne osnove.</p> <p>Podrška sportsko ribolovnim klubovima se obezbjeđuje za nabavku riblje mlađi za poribljavanje kao i kratkoročna pomoć za unapređivanje čuvanja i zaštite ribolovnih voda i organizovanje sportsko ribolovnih manifestacija.</p> <p>Uspostavljeni ribarski informacioni sistem je neophodno dalje unapređivati i održavati centralnu bazu podataka kroz osnovno, korektivno i adaptivno održavanje funkcionalnosti sistema.</p> <p>Radi ostvarivanja ciljeva politike ribarstva podstiče se organizovanje proizvođača u ribarstvu u organizacije proizvođača, zadruge i druge oblike organizovanja i upravljanje zajedničkom organizacijom tržišta ribe i ribljih proizvoda i proizvoda uzgoja.</p>
Korisnici	Institut za biologiju mora, Prirodno-matematički fakultet, Sportsko ribolovni klubovi, Udruženja ribara i uzgajivača
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem
Realizacija	Institut za biologiju mora, odgovorno lice: Aleksandar Joksimović Ministarstvo u saradnji sa Sportsko ribolovnim klubovima, Prirodno matematički fakultet – Odsjek za biologiju
Procedura realizacije	Podrška Institutu za biologiju mora se obezbjeđuje na bazi izvještaja o obavljenom monitoringu resursa i monitoringu kvaliteta vode kao i u skladu sa procedurama Svjetske banke. Podrška Prirodno-matematičkom fakultetu se obezbjeđuje na bazi urađene ribolovne osnove. Podrška sportsko ribolovnim klubovima se obezbjeđuje na osnovu dostavljenih izvještaja i zapisnika inspektora o obavljenom poribljavanju i na osnovu plana čuvanja i zaštite ribolovnih voda. Podrška za održavanje i unapređivanje ribarskog informacionog sistema se obezbjeđuje u skladu sa Ugovorom.

	Udruženjima ribara i uzgajivača podrška se obezbjeđuje za aktivnosti u cilju formiranja organizacija proizvođača ili drugih vidova organizovanja u skladu sa pravilima EU.	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice: Slavica Pavlović Inspekcija za ribarstvo	
Finansijsk plan	Komponente	Iznos, €
	A. Zaštita i održivo korišćenje morskog ribarstva	176.364
	• monitoring demersalnih i pelagičnih resursa	15.000
	• monitoring obalnog ribolova	5.000
	• monitoring i biomonitoring kvaliteta vode za marikulturu	15.000
	• poboljšanje kapaciteta Instituta za biologiju mora za obavljanje monitoringa i biomonitoringa kvaliteta vode za marikulturu (sredstva iz MIDAS projekta)	131.364
	• održavanje i unapređivanje ribarskog informacionog sistema	10.000
B. Zaštita i održivo korišćenje slatkovodnog ribarstva	40.000	
• revizija ribolovne osnove voda Nikšićkog regiona	8.000	
• učešće u poribljavanju ribolovnih voda	25.000	
• unapređivanje zaštite ribolovnih voda	7.000	
C. Jačanje Udruženja profesionalnih ribara i uzgajivača	7.000	
UKUPNO	223.364	

B-3: ODRŽIVO UPRAVLJANJE MORSKIM RIBARSTVOM, IPA 2009

Razlozi za podsticaj	Potencijalna uloga ribarstva za Crnu Goru je važna s obzirom da se teži ostvarivanju pune dobiti od održivog iskorišćavanja sopstvenih obnovljivih resursa, kao i očuvanja životne sredine i garantovanja djelotvornog i efikasnog korišćenja dostupnih sredstava i ljudskih resursa. Mada je sektor ribarstva trenutno ograničene relativne važnosti, u poređenju s drugim privrednim granama, postoji jak potencijal za ovu privrednu granu i vrijednost sektora treba mjeriti prije na osnovu mogućnosti da se uspješno implementira dobro osmišljen razvojni program nego na osnovu trenutnog stanja. Da bi se u svemu ovome uspjelo neophodno je ojačati administrativne i istraživačke kapacitete koji će efikasno upravljati živim resursima mora u skladu sa pravilima Zajedničke politike ribarstva EU (CFP) pri tome u potpunosti uključujući sve zainteresovane subjekte.	
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • uspostaviti i sprovesti principe odgovornog ribarstva vodeći računa o svim važnim aspektima: biološkim, ekološkim, tehnološkim, ekonomskim i socijalnim; • unapređivanje administrativnih kapaciteta jedinice za ribarstvo u Ministarstvu i formiranje Uprave za ribarstvo; • unapređivanje kapaciteta i opremanje inspekcije za ribarstvo za efikasno sprovođenje monitoringa, kontrole i nadzora ribolovnih aktivnosti; • unapređivanje stručnih kapaciteta i opremanje Instituta za biologiju mora za sveobuhvatniju procjenu živih resursa mora; • potpuna i efikasna uključenost zainteresovanih subjekata u donošenju odluka i pripremi propisa u oblasti ribarstva.	
Opis mjere i kriterijumi za sprovođenje projekta	Projekat će ojačati aktivnosti u sektoru ribarstva koje su započete kroz EU CARDS projekat " Podrška jačanju ribarskog sektora Srbije i Crne Gore " kako bi se upravljanje resursima sprovodilo u skladu sa pravnom tekovinom Zajedničke politike ribarstva EU (CFP). Projekat će biti implementiran kroz sledeće ugovore: <ul style="list-style-type: none"> • Jačanje administrativnih kapaciteta jedinice za ribarstvo u Ministarstvu (angažovanje ekspertske podrške za rad sa zaposlenima u Ministarstvu na unapređivanju njihove sposobnosti za sprovođenje planova upravljanja, strukturnih mjera podrške kao i formiranje Uprave za ribarstvo); • Kupovina opreme za inspekciju za ribarstvo i Institut za biologiju mora: angažovanje eksperata i sprovođenje obuke inspektora o primjeni efikasnog monitoringa, nadzora i kontrole ribolovnih aktivnosti; angažovanje eksperta i sprovođenje obuke istraživača u Institutu o procjeni resursa i definisanju istraživačkog programa; • Rekonstrukcija i opremanje 3 kancelarije za inspektore za morsko ribarstvo kao i renoviranje i opremanje laboratorije Instituta za biologiju mora za procjenu živih resursa mora.	
Korisnici	Jedinica za ribarstvo Ministarstva, inspekcija za ribarstvo, Institut za biologiju mora, zainteresovani subjekti u sektoru morskog ribarstva	
Način plaćanja	Uz poštovanje procedura Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori	
Realizacija	Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori	
Procedura realizacije	U skladu sa procedurama Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo, odgovorno lice: Slavica Pavlović	
Finansijski plan	Komponenta	Iznos, €
	Ukupno	720.000